UNIVERSAL
LIBRARY

قرائت کتابی

برنجی سنه

مکاتب ابتدائیه شاکردانه مخصوص اولمق اوزره
نقل وتحریر ایدلمشدر .

محرری

احمد راسم

بشنجی طبع

صاحبی : کتابجی قره بت

معارف نظارت جلیله سنك رخصتیله طبع اولنمشدر

استانبول

(قره بت) مطبعه سی — باب عالی جاده سنده

۱۳۱۳

قرائت كتابى

برنجى سنه

مكاتب ابتدائيه شاكردانه مخصوص اولمق اوزره
نقل وتحرير ايدلمشدر .

محررى
احمد راسم

بشنجى طبع

صاحبى : كتابجى قره بت

معارف نظارت جليله سنك رخصتيله طبع اولنمشدر

استانبول

(قره بت) مطبعه سى — باب عالى جاده سنده
١٣١٣

افاده

مکاتب ابتدائیه‌نك اهمیتی جمله‌نك معلومیدر . دولت وملت ، اومکتبلرده آچیلان ازهار افکاردن استفاده ایده‌جکدر . مکاتب ابتدائیه‌ده کوریله‌جك انتظام ، مکاتب عالیه‌نك انتظامنه دلیل اولور .

مکاتب ابتدائیه‌ده اهمیت ویریله‌جك ماده اوراده تدریس ایدیلن کتابلرك انتظامیدر . اطفاله مخصوص اوله‌رق قلمه آلنه‌جق هردرلو درس کتابی بر اهمیت مخصوصه‌یی حائزدر . زیرا « چوجق بللدیکیله قالیر » ضرب مثلی هر زمان کورلمش وکورلمکده بولنمشدر . اوان صباوت معلومات وسیعه‌یی دکل بلکه معلومات مفیده ومختصره‌یی اخذ وبلعه زیاده استعدادنما اولدیغندن اوتازه فکرلری ، بیهوده فکرلرله یورمق امثال وحکایات ایله طولدرمق ، تاریخچه نیم مناسبتی اولان وقایع ایله آلوده ایتمك یازقدر . برچوجق هر شیئی تعقله ، تیقنه علوم وفنوندن بر نبذه معلومات آلدقدن صکره باشلار . جغرافیادن بی خبر اولان چوجغه اسکندر کبیرك اسفارندن ، حکمتدن بی خبر اولان چوجغه آریسطونك فلسفیاتندن ، اخلاقك معنای عمومیسنه عقل ایردیرمامش بر چوجغه اخلاقیونك متنلرندن نه فائده اولور ؟

(تعليم اطفال) مسئله‌سی دنیانك هر طرفنده اهمیت کامله ایله تلقی ایدلدیکندن انلره دائر یازیلان کتابلرده اهمیتله تلقی اولنمشدر .

شوراسی جای نظردرکه یکی اوقومغه اقتدار کسب ایدن بر چوجغك ایلك اوقویه‌جغی کتاب قرائت کتابلریدر . بر چوجق اوقودیغندن برشی آکلاماز ایسه عجبا ذهننه ویره‌جکی تعبدن بشقه اوزرنده حاصل ایده‌جکی تأثیر نه‌در ؟ شبهه‌سزدرکه بیتقنلق .

بز ایسه اولادمزی اوقوتمق فکرنده‌یز . بوندنده واز کچه‌لم . کندیسنجه معماشکلنی باغلامش اولان سطرلر قارشیسنده‌بر تازه فکر نه حال کسب ایدر ؟ باخصوص بر طرفدن ابوین بر طرفدن خواجه‌نك زوری ، ابرامی آنی دائما اوقومغه سوق ایدییور . ایشته بومسائلك جمله‌سی حل ایدلمش . مسئله‌یی حل ایدن (ساده یازمق) (چوجقلرك آکلایه‌بیله‌جکی شیلری یازمق) فکرلریدر .

احمد راسم

مكاتب ابتدائيه شاكردانه مخصوص

« قرائت كتابى »

{ اخلاق }

١ — الله

چوجوقلر :

آقشام اوستى مكتبدن اوِكزه كلديككز وقت ، آناكزه قارنم آچ ! اوشيودم ! يورغونم ديه سويلنيرسكز. اوده قارنكزى طويورر. سزى ياقديغى آتشك كنارينه اوطورتور. يورغونلغكزى كيدرته جك شيلرى ياپار. آناكزك سزه ايتديكى بو ايلكه قارشو يوركڭزدن انسانك برآناسى اولمق نه قدر ايى ديرسكز دكلمى ؟

چوجوقلر !

سزك آناڭزدن دها مرحمتلى ، دها ايى برذات

واردر. او، سزه بوایی آنایی ویرمش، دنیایی یاراتمش گوردیکمز کونشی، آیی یوقدن وارایتمش اولان اللهدر. الله بردر. هرشیئی گورور. ایشیدر، طویار. ایلکلر-مزی، فنالقلرمزی بیلیر. اییلك ایدنلری سور، فنالق ایدنلری سومز. چالیشهلم. اییلك ایدوب اللهك سوگیلی قولی اولهلم.

وظیفه — ١

بزه وظیفهلرمزی اوگرهتن علمك آدی ندر؟ بزه ایی اولمق ایچون لازم اولان شیلری اوگرهتن هانگی علمدر؟ علم اخلاق. بزم کیمه قارشی وظیفهلرمز واردر! اولا اللهه قارشی. گوردیگمز شیلری کیم یاراتمشدر؟ کوکدهکیییلدیزلری، آیی، گونشی، بولوطلری کیم یاراتمشدر؟ الله. اللهه اطاعت ایتمك، اللهی سومك، اییلك ایتمك بزم وظیفهمزدر. آنامزه بابامزه قارشی وظیفهمز نه در؟ آنلری سومك، سوزلرینی دیگلهمکدر. بشقه وظیفهمزده وارمیدر؟ اوت واردر: پادشاهمزی، مملکتمزی سومك، چالیشقان اولمق.

— علوم مستعمله —

برنجی درس

ارض . مسکنمز . جغرافیا .

اوزرنده اوطوردیغمز دنیانك شکلی ، بیچیمی نصلدر بیلیرمیسکز؟ دنیامز گولله، قارپوز گبی یوارلاقدر . کتابکزده‌کی رسملره باقك . آنلرسزه گولله گبی یوارلاق اولان دنیانك یاریسنی گوسترر .

دنیامزك اسمنه ارض دینیر. ارض پك بویوکدر اطرافی اون بیك میل ، سوررر . چوجوقلر! بریرده طورمیوب ویرده یوریه‌جك اولسه‌کز آنجق اون سنه‌ده دنیایی طولاشه بیلیرسکز .

ارضك اوزرنده بش دانه قره پارچه‌سی واردر . آنلرك اسملری : اوروپا. آسیا . آفریقا ، آمریقا ، اوستralیادر .

اوزرنده بولنديغمز دنيانك قره‌لرينى اوگرنه

دڭزلرينى . گوللرينى ،

طاغلرينى ، مملكتلرينى ،

بيلمك پك فائده‌ليدر :

بزه دنيانك قره‌لرينى ،

دڭزلرينى . گوللرينى ، شكل ۱ — ارضك برنجى نصفى

طاغلرينى . مملكتلرينى بيلديرن علمه «جغرافيا» دينير .

وظيفه ۲

ارضك بيچيمى نصلدر ؟
دنيانك اطرافى قاچ سنه‌ده
طولاشيلير ؟ دنيانك اوزرنده
قاچ قره پارچه‌سى واردر ؟
اسملرى نه‌دز ؟ كتابكزده‌كى
اوايكى رسم نه‌دز؟ بويله رسملره شكل ۲ — ارضك ايكنجى نصفى
نه‌دينير ؟ خريطه دينير . ايشته بويله خريطه‌لرده كرهٔ مسطحه
دينير . خريطه‌نك اوزرنده‌كى بياض يرلر نه‌دز بيليرميسكز ؟
قره اولان محللردر . اسمر وچيزگيلى اولان يرلر نه‌دز ؟ دڭز .
دنيانك دڭزلرينى ، قره‌لرينى ، طاغلرينى ، مملكتلرينى بيلديرن
علمك اسمى نه‌دز ؟ جغرافيا ايى علم ميدر ؟

اخلاق

— جناب حقه قارشى وظيفه‌لرمزدن —

٢ - دعا

چوجوقلر! آناڭزدن اوشوديككز وقت آتش، آجيقديغڭز زمان ييه‌جك ايسته‌ديككزگبى الله‌دن ده عقل، جسارت، چاليشقانلق. اييلك ايسته‌ييڭز. ييه‌جك، ايچه‌جك وجودڭزه نصل لازم ايسه عقل. چاليشقانلق دخى ايى آدم اولمه‌ڭز ايچون اويله لازمدر.

الله. اييلرى سور. ايى اولانلرڭ ايسته‌ديكنى ويرير. سزده ايى اولمغه چاليشڭ.

آناڭز هر ايسته‌ديككزى ويريرسه الله ويرمزمى؟ الله ايى چوجغڭ گوزل صداسنى ايشيدر. اييلك ايتمك ايچون ايسته‌ديكى دعايى قبول ايدر.

— علوم مستعمله —

ايكنجى درس — دڭز

ارضڭ درتده اوچ پايى طوزلو بر صوايله قاپليلدر. بو صويڭ آدينه دڭز دينير.

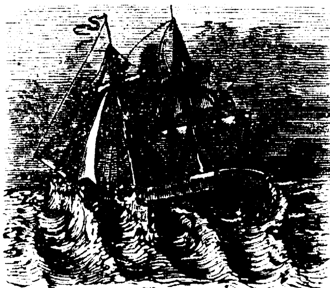
ايكى قره پارچه سى آره سنده دڭز اولسه او قره لره نصل گچيلير؛ انسانلر دڭزلرده گزمك ايچون گميلر ياپمشلردر.

گميلر، تختـه دن، دميردن ياپيلير. ديركلرى مناره گبى يوكسكدر. او ديركلره يلكنلر آصيلير. آنلر آچيلنجه قناده بڭزر.

وظيفه — ٣

اللهه نه ايچون يالوارمالى؟ عقللى چوجقلر نصل اولورلر؟ خوش طبيعتلى چوجقلر نصـلدر؟ اوقومغه، يازمغه هوسى اولان چوجقلر نصلدر؟ نمازده جنـاب حقه نه ايچون دعا ايديورسڭز؟

روزكار يلكنلرى طولديرر. ايتر. كمى يى دكز اوزرنده يوريتور.

شكل ٣ — دكز اوزرنده كمى

اوقوجه دكزلر اوزرنده گزمك ايچون انسانلرك گوستردیگی جسارته شاشيلير.

وظيفه — ٤

دكز نه در؟ چشمه صولريله دكز صويى آره‌سنده نه فرق واردر؟ دكزلرده نه ايله گزيلير؟ دكزك بيوكلكى نه قدردر؟ كمى گورديكزمى؟ صو اوزرنده يا ده كمى گزديرديكزمى؟ كتابك شكللرينه باقك. كمينك ديركلرينى، يلكنلرينى گوسترك، آنلرك نه يه يارادقلرينى سويليك، يلكنلرى طولديرمق نه ديمكدر؟

شكل ٤ — طائفه‌لر عملياتده

— اخلاق —

٣ — بابا

كوچك چوجوقلر اوده اويناديقلرى . بيوكلرى مكتبه گيتدكلرى اثناده باباده چولغنى ، چوجوغنى گچيندرمك ايچون چاليشير .

آقشام اوستى تارلالردن گلديكنده پك يورغون گورينور . ايشته گليور . اوك قپوسى آچيلدى . عجبا ايلك اوّل قوجاغنه آتيله جق چوجوق هانگيسيدر؟ ايچلرندن برى بوينه آتيلدى . ديدى كه :

— باباجغم ؛ چوق چاليشدم . اوقدر چاليشدمكه صنفك برنجيسى اولدم . بيوديكم وقت سزه ياردم ايده جكم .

بابا. اوغلنى باغرينه باصدى اوته كى چوجوقلرينى ده

سودى، او آنده يورغونلغنى. گوندوزين چكديگى زحمتى اونوتدى.

باباسنك يورغونلغنى، كدرينى، چالشمه‌سيله ايى اولمسيله گيدرتن چوجوقلر نه‌قدر ايى چوجوقلردر !

— علوم مستعمله —

اوچنجى درس — زراعت. صناعت.

چفتجى تارلالرده چفت سوردر. بغداى اكر. بغدايلر اولنجه بيچر. بوڭا زراعت «چفتجيلك» دينير. دميرجى دكانده دميرى قيزديرر دوگر. ايسته‌ديگى

وظيفه — ٥

سزى چاليشمه‌سيله بسلين كيمدر؟ — باباڭز چاليشه‌جغنه راحت اوطورسه نه اولوردى‌كز؟ — باباڭزك يورغونلغنى گيدرتمك ايچون نه يايمليسكز؟

شکل ٥ — ترلا ایشی : اکین

بیچیمه صوقار . طوغرا-
مه‌جی اودونلری اویار .
چولخه‌جی بز اورر . بوڭا
صنعت دینیر .

تارلالرده چالیشان چفتجی . دستکاهده چالیشان

شکل — ٦ دکان ایشی : طوغرامه‌جیلق

ایشجی آنجق کندی چولغی،
چوجغی . مملکتی ایچون
چالیشیر . چالیشانلر نه‌قدر
ایی آدملردر !

وظیفه — ٦

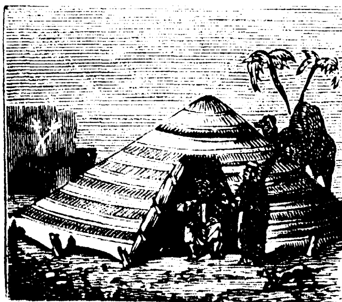
زراعت نه‌در ؟ ترلا ایشلری فائده‌لیمیدر ؟ چفتجی اکین اکمسه بزم حالمز نه اولور ؟ هیچ اکین گوردیگڭزمی ؟ کتابڭ شکلنه باقڭ . اوراده چفتجی نه یاپیور ؟ بغدایی بیچمك ایچون قوللاندیغی آلتڭ آدی نه در ؟ یانی باشنده طوران نه یاپیور بیلیرمیسکز ؟ دمت یاپیور . صنعت نه‌در ؟ ایشجیلرڭ ایشلدیگی یرلره نه دینیر ؟ دکان ، دستکاه دینیر . ایکنجی شکله باقڭ

— علوم مستعمله —

دردنجى درس — او

شكل ٨ — ايلك انسانلرك بر
مسكنى : مغاره

شكل ٨ ايلك اهاليمنك بر
مسكنى : چادر

دنياده ايلك يارادیلان انسانلر او ياپمەسنى بيلمزلر ايدى. عجبا نرەلرده اوطوررلردى؟ يرالتنده اويولمش مغارەلرده چالى چيرپيدن ياپلمش كلبەلرده بزدن چادرلر آلتنده اوطوررلردى. مغارەلرده يير تيجى حيوانلره راست

اوراده كى آدملر كيملردر؟ طوغرامەجيلر. النده طوتديغى نەدر؟ دستره ايله تخته طوقماق — دستره نه ايچون قوللانيلور؟ چكيچ نه ايچون قوللانيلور؟

شکل — ۹ یاپلمق اوزره او

گلیرلر ، آنلرله غوغا ایدرلر ایدی .

شمدی بزم اولرمز وار . اولرمز تخته‌دن ، طاشدن یاپیلیر . تخته اوه اخشاب بنا ، طاش اوه کارگیر دینیر . طاملرك اوزرینه کره‌مید قونور . بزده او طاملرك آلتنده ، اوك ایچنده اوطه دنیلن بولوکلرده یاتارز .

— وظیفه — ۷ —

ایلك انسانلر نره‌ده اوطورور و یاتارلردی ؟ مغاره نه‌در بیلیرمیسکز ؟ کلبه نه‌در ؟ چادر کوردیکزمی ؟ شکلده کوستریلن چادره باقك . بو چادر ، بیوك وگرگین بر بز اولوب قازیقلرله یره باغلانمشدر . بزم اولرمزك دیوارلری ، طاملری نه ایله یاپیلور ؟ اوچنجی شکل نه کوسترر ؟ دیوارلرمزی یاپانلره نه دینیر ؟ دیوارجی ، اولرمزی یاپانلره نه دینیر ؟ قالفه ، دولگر . قپولرمزی ، دولاب کبی شیلرمزی یاپانلره نه‌دینیر ؟ طوغرا-

— اخلاق —

بشنجی درس — قرداش ، همشیره

— شفتالی —

احمد . قومشوسی چفتجینك برایشنی گورمش ایدی . چفتجی آنك خدمتنه مقابل کندیسنه قرمزی ، صولی برشفتالی ویردی .

احمد قوشمش ، صوصامش ایدی . آز قالدی او صولی شفتالی‌یی ییه‌جك ایدی . لکن ییه‌مدی . خاطرینه خسته اولان همشیره‌سی گلدی . شفتالی‌یی آغا گتوردی . دیدیکه :

مه‌جی ، اوه لازم اولان تخته‌لری صاتانلره نه دینیر ؟ کراسته‌جی .

— قرداشم ، بكا ويريلن بر شفتالى يى سكا
گتوردم . سنك اولسون .

احمدك همشيره سى شفتالى يى يالگز يمدى .
ياريسنى احمده ويردى . ايكيسى قارشولقلى اولد-
قلرى حالده اوصولى يمشى ييديلر . ايكيسى ده حظ
ايتدى . انسانلر دائما بر برينه ياردم ايتمليدر .

وظيفه — ٨

احمدك شفتالى يى قيز قرنداشنه گتورديگنى ايى بوليور-
ميسگز ؛ « بر برگزه ياردم ايدك » سوزينى آكلاديگزمى
عجبا احمد نه ايچون بوايياكده بولندى ؟ ايپلرى سورميسگز ؟
چفتجى ، حظ كلمه لرينى ايضاح ايدك .

— علوم مستعمله —

آلتنجی درس — یمشلر. ینه جك، ایچیله جك شیلر

شفتالی، آرمود، الما، کراز، قایصی، اریك، اوزم، قارپوز، قاوون گبی یمشلری طانیرسکز.

یمشلر بزم حرارتمزی کسر. آنلرك چوغندن بر طاقم ایچیله جك، ینه جك شیلر یاپیلیر. مثلا ویشنه‌دن اعلا شروب، رچل وقایصی‌دن خوشاب یاپیلیر. اوزومدن پکمز، شیره، چیقاریلیر. قوریسندن خوشاب پیشیریلیر.

شکل ۱۰ — باغ

میوه‌لرك الك فائده‌لیسی اوزومدر.

اریکدن، قایصی‌دن اعلا پستیل یاپیلیر. پستیل ازیلیر، خوشاب گبی ایچیلیر.

— اخلاق —

— اوقویوب یازمه —

وقتیله احمد نامنده بر چوجق وار ایدی . دها بش یاشنده ایدی . احمد هر زمان آناسنك یاننه اوطورر . کندیسنه طاتلی طاتلی حکایه سویله‌مسنی رجا ایدر ایدی .

برگون آناسی دیدیکه :

— اوغلم ! الله اوگجه‌دن حضرت آدمی یاراتدی صوکره حوّایی یاراتدی . انسانلرك آناسی ، باباسی

وظیفه — ٩

بیلدیککز یمشلری صایك . بونلرك رنکلری نصلدر ؟ تعریف ایدك . آنلری حاصل ایدن آغاجلرك اسملری نه‌در ؟ اوزوم نصل میوه‌در ؟ اوزومدن نه‌لر یاپیلیر ؟ قایصی ، اریکدن نه یاپیلیر ؟ پستیل نه در ؟ خوشاب نه در ؟

بو نلردر . جناب حق بو نلری جنته قویدی . لکن شیطان ایکیسنیده آلداتدی . اللهك یمیك دیه امر ایتدیکی یمشدن ییدیرتدی . بو نك اوزرینه جنتدن چیقارلدیلر .

آنا ، حکایه یی بیتیرنجه احمد دیدیکه :

— آناجغم . سن حضرت آدمی گوردکمی ؟

— خیر ! چوجغم !

— اویله ایسه نره دن بیلیورسك ؟

— کتابده اوقودم .

برگون احمدك آناسی سوقاغه چیقدی . احمدك اوده جانی صیقلدی . حکایه اوقومق ایچون دولابدن بر کتاب آلدی . کتابی آچدی . ایچنده برطاقم سیاه چیزگیلر گوردی نه قدر آچدی ایسه هر آچیشنده ینه او سیاه چیزگیلری گوردی . جانی صیقیلدی . اویقویه یاتدی .

آناسی گلنجه :

— آناجغم ! سنك كتاب دیدیگك شیدن حكایه‌لری نصل آگلامالی ؟ دیدی . آناسی‌ده :

— اوغلم . اوقویوب یازمق اوگرنملی . دیدی .

— فنون مستعمله —

یدنجی درس — طاووق — یومورطه — جیوجیو

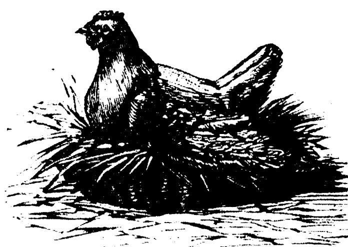
یدیگمز یومورطه‌لری یومورطلایان طاووقدر .

طاووغك یومورطه‌لری آلنمازسه قولوچقه‌یه یاتار

وظیفه — ١٠

احمد نصل چوجق ایدی ؟ — آناسی آكا نصل حكایه‌لر سویلردی ؟ حضرت آدم كیمدر ؟ آناسی طیشاری‌یه چیقینجه احمد نه یاپدی ؟ كتابدن حكایه اوگرنمك ایچون نه لازمدر ؟ اوقویوب یازمه‌نك دها نه فائده‌سی واردر ؟

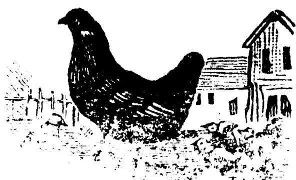
يومورطه‌لرى يگرمى بر گون قنادلرى آلتنده ايصيدير.

شكل ١١ — قولوچقه

بو صيجاقلق ايله يومورطه‌لرڭ ايچنده كوچك كوچك جيو جيولر اولور.

شكل ١٢ — جيو جيو

باقڭ! غاغالريله يومورطه نڭ قابوغنى قيرييورلر. يومورطه‌دن چيقيورلر. چيقار چيقماز آنالرينڭ قنادلرى آره‌سنه گيزلنيورلر.

اطرافمزده شاشيله‌جق نه قدر تحف شيلر وار!

وظيفه — ١١

بزه يومورطه ويرن حيوانڭ اسمى نه‌در؟ قولوچقه‌يه ياتمق نه ديمكدر؟ هيچ قولوچقه‌يه ياتمش طاووق گورديگڭزمى؟ طاووق قاچ گون قولوچقه‌يه ياتار؟ يومورطه‌لر يميوبده طا-

جسارت

— قاچمش آت —

بر جمعه گونی احمد، قیز قرنداشنی جامعدن گتیر. یوردی. سوقاغك نهایتنه گلدكلرنده دیزگینی قوپارمش بر آتك قوشدیغنی. آرقه‌سندن بر طاقم آدملرك باغردقلرینی گوردیلر. احمد قورقدی. لكن قیز قرنداشنك كندیسندن دها زیاده قورقدیغنی. آغلادیغنی ده گوردی. بونك اوزرینه:

— قورقمه قرداشم. بن سنی چیكنتمم، دیدی.

ووعك آلتنه قونولسه یومورطه‌نك ایچنده نه حاصل اولور؟ جیوجیولر یمورطه‌دن چیقمق ایچون نه یاپارلر؟ یومورطه‌نك قابوغنی نه ایله قیرارلر؟ جیوجیولرك براز بیوكنه نه دینیر؟ خروس ندر؟

درحال قرداشنی برقپونك یاننده طوردیرتدی. کندیسی ده آنك اوکننه گچوب طوردی.

کندیلرینه طوغری کلن آته النده‌کی مندیلی صاللادی. حیوان یولندن دوندی. هیچ برضرر ویرمیه‌رك گچدی. گیتدی.

کوچك قیز، سوینجندن باغرماغه باشلادی. احمد آنی قوجاقلادی. قورتولدقلری ایچون زیاده‌سیله سوینیورلردی.

احمد. کوچك برارکك اوغلیدی. زیراشمدیدن قرداشنی محافظه ایده‌بیلمگه باشلامشیدی.

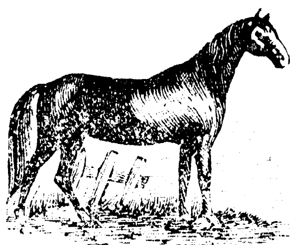
وظیفه — ١٢

جمعه، نه‌در؟ هفته‌نك گونلرینی سویلیك. کندندن کوچك قرداشلر ایچون بربیوك قرداش نه یاپه‌بیلیر؟ آنلره باقار. برضرر گلمسون دیه گوزه‌تیر. چالیشیر. چالیشقانلغی ایله آنلره اورنك اولور. جسارت گوسترر. آنلری قضادن

— فنون مستعمله —

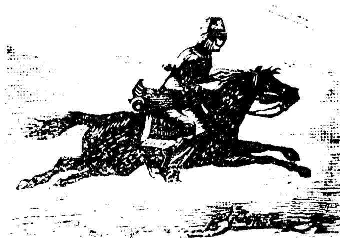
سكزنجى درس — آت

آت انسانه پك فائده‌لى برحيواندر . قوّتليدر . آغير يوكلر چكر .

شكل ١٤ — آت

چوق قوشار . برسوارى‌يى . ويا بريوكى سرعتله گتورركن هيچ گورمدكزمى ؟

شكل ١٥ — سوارى

جسارتليدر . محاربه‌لرده بيله قاچماز . اطاعتليدر . كنديسنه

قورنارر . احمده نه ايچون كوچك ازكاك ديدك؟ انسان نه گبى حاللرده بربرينه تشكر ايدر ؟

طياق اورولميان مملكتلرده صاحبنك سسنه كوپك گبى اطاعت ايدر. عربلر آتلرى سربست براقورلر. كنديلرينه لازم كلنجه بر ايصلق چالارلر. آتلر درحال گلير.

اخلاق

بر چوجغك اييلكى — ناموس قناعت

بر گون حسين آناسنك بوينه صاريله‌رق :

وظيفه — ١٣

آت هانگى خدمتلرده قوللانيلور ؟ . . . يوك چكر . آدم طاشير . عربه چكر . صبان سورر — كتابكزك رسملرينه باقك . آتك باش طرفنده‌كى اوزون قيللره نه اسم ويريلير ؟ يله دينير . آتك آغزى سيوريدر . اياغى بر طرناقليدر . آتك اياغنه (نعل) اورورلر . آتك باغيرسنه نه دينير ؟ كيشنه‌مك . آت اطاعتليميدر ؟ عرب آتلرى نصلدر ؟ عربلر نره‌ده‌درلر ؟

— آننه‌جكم آننه‌جكم، بز بو آنه‌قدر فقيرايدك.
شمدى زنگين اولدق، ديدى.

درحال جيبندن بر چانطه چيقاردى. ايچنده ليرالر وار ايدى. حسين حساب بيلديكندن صايدى. تمام سكسان ليرا وار ايدى.

آناسى حسينه صوردى، ديديكه:

— بو پاره‌لرى نره‌ده بولدك؟

حسين جواب ويره‌رك:

— آننه‌جكم، شوراده خندقده اويناپوردم. برافندى يولدن قوشه‌رق گچدى. آلننك تريني سيلمك ايچون جيبندن منديلنى چيقاردى. بو آره‌لق توزلرك ايچنه برشى دوشدى.

بن خندقدن چيقدم. بوچانطه‌يى گوردم. فقط او افندى غائب اولمشيدى.

بنى كيمسه گورمدى . چانطه‌يى بولديغمى‌ده كيمسه بيلمز . ايشته زنگين اولدق ، ديدى .

حسين سوينجندن صيچرايوردى .

والده‌سى آڭا سرت ، سرت باقدى . ديديكه :

— سنى كيمسه گورمديمى ؟ يا الله . . .

چوجق قيزاردى .

— كيمسه بيلمز ديورسڭ . ياوجدانڭ ؛ سڭا گيجه گوندوز بريسنڭ مالنى بولان وآنى صاقلايان خرسز دگلميدر ديمزمى ؟

چوجق باشنى اگدى .

— سن بزى بو آلتون ايله‌مى زنگين اوله‌جغز صانيورسڭ ؟ اولادم . بو حالده پك فنا اولورز ، زيرا دنياده بولنان خزينه‌لرڭ اڭ قيمتليسى اولان ناموسمزى غائب ايدرز .

هايدى چوجغم . چابوق گيت ، او افنـدى يى آرا . بولورسه‌ڭ مالنى آ كا وير .

بولمازسه‌ڭ چانطه‌يى حكومته تسليم ايدرز .

مالنى غائب ايدنلر اورايه گيدرلر .

بو حالده بزده وظيفه‌مزى ياپمش اولورز .

حسين بو سوزندن متأثر اولدى . آناسنى قوجاقلادى . قوشه‌رق او آدمى بولمغه گيتدى .

وظيفه -- ١٤

قلمتراشڭزى . كتابڭزى غائب ايتسه‌ڭز ، بريسى‌ده آنى بولسه سزه گتيرسه ممنون اولورميسڭز ؟ بولديغڭز شى سزڭ مالڭزميدر ؟ بولنان شيلرى نه ياپملى ؟ بولديغڭز مالڭ صاحبنى بيلمزسه‌ڭز نه ياپملى ؟ بولنان شيلرى بر ادم صاقلاسه نه ياپمش اولور ؟ البته خرسزلق . خرسزلره نصل مجـازات ايديلير ؟ انلره خرسز دينير . ناموسـلرى محو اولور . بر خرسزله آرقـه‌داش اولمـنى ، انكله گزمسنى ايسـترميسڭز ؟ خـير او كبى اسـلاملره گزمگه اوتانيرسـڭز چونكه ناموسـڭز

— علوم مستعمله —

طقوزنجى درس — قوشلرك فائده‌سى

شكل ١٦ — قوش يواسى

قوشلر، يووالرينى چاليلره ايليشمش قوزى تويلرى، چالى چيرپى، يوصون پارچه‌لرى ايله ياپارلر. باقك دنياده هيچ

واردر. — ناموس نه‌در بيليرميسكز؟ ايله بر حس دركه بزى وجدانمزك اوكنده اوتانديرمز. بزه هر يرده اعتبار قازانديرر. ناموسلى بر آدم فقيرلگى، سفالتى چكرده دنيانك پاره‌سنى قازانه‌جغنى بيلسه بنه خرسزلق ايتمز. — قناعت نه‌در؟ قازانديغنه. الند‌ه‌كى مالنه، راضى اولوب بشقه‌سنك مالنه گوز ديكمامكدر. — وجدان نه در؟ وجدان كندى حسمزدر، نه‌ييارسه‌ق او بيلير. فنالق ياپارسه‌ق بزه سويلر. بزى اوتانديرر. ايبلك ياپارسه‌ق بزه ايبلك ياپديگز سويليه‌رك سوينديرر.

برشى غائب اولميور . قوشلر ياورولرينى بوجك ، قورد ايله بسيلر .

اگر قوشلر اولمسه بوجكلرك ، قوردلرك ايده- جكلرى ضررى بيلمير - ميسكز ؛ آنلر باغچەلرمزده باغلرمزده نه قدر اكين وارسه جملەسنى يرلر . خراب ايدرلر ايدى .

شكل ١٧ — قوش

بونك ايچون قوشلرى اولدورمك ، يوالرينى بوزمق ايى دگلدر .

وظيفه — ١٥

يوا گورديگزمى؟ يوالر نەلر ايله ياپيلور؟ قوشلر ياورولرينى نەلر ايله بسيلر ؟ او قوردلرى ييەنلر هانگى حيوانلردر؟ بوجك وقوردلر نه يرلر ؟ آرمود ، الما ير ايكن ايچنده قورد گورد- يگزمى؟ قوشلر ، قورد وبوجكلرى يمەسەلر نەاولور ؟ يووالرى بوزمق ايىميدر ؟

— اخلاق —

تمیزلك

تمیز بر چوجغی گورمك قدر ، خوش برشی اوله‌ماز . علی‌یه باقڭ : یوزی ، اوقدر . تمیز اوقدر تمیزکه انسانڭ اوقشایه‌جغی گلور .

حال بوکه پیس چوجوقدن هرکس نفرت ایدر . آنی کیمسه سومز .

باقڭ شو کوچك زهرایه . یوزی کیردن گورنمیور . صاچلری قارمه قاریشق تا گوزلرینه قدر دوشمش . بونی کیم سور ؟

یوزینی سیلمکه اوشندیگندن هر گورن کندیسندن یوز چویرییور .

دنیاده پیس چوجق قدر انسانی ایگرندیرن برشی یوقدر .

حال بوکه تمیزلك پك قولایدر. بر پارچه صو ایله وجودده‌کی پیسلك گیدر.

انسان هرگون النی، یوزینی، آیاغنی. گوزلجه ییقامالی آبدست آلنیرکن ییقانان یرلر پیسلك قالمینجه‌یه قدر تمیزلنملی.

سزی تمیز گورنلر، سورلر.

{ اخلاق }

اخترلره رعایت

خالد برگون اوینك قپوسی اوگنده اوطورمش

وظیفه — ١٦

تمیز چوجق نه‌دن بللی اولور؟ کیرلی چوجق نصلدر؟ تمیزلك نه ایچون لازمدر؟ تمیزلك ایمیدر؟ سز باغچه‌لرده گزن سموکلی بوجکلری گوردیگزمی؟ طوقونجه ال اوزرنده نه‌لر قالیر؟ سویله‌جك چوجق نصل چوجقدر؟

رسملی بر کتاب اوقو یوردی . اورادن گچن بیاض صاچلی بر اختیار ، الندن دگنگنی دوشوردی .

خالد درحال کتابی براقدی . قوشوب ، دگنکی آلدی . دگنك بویندن بیوك ایدی . یردن آنجه اختیاره ویردی .

اختیار خالده دیدیکه :

— تشکر ایده‌رم اوغلم ! سز هر وقت بویله تربیه‌لی کرملی اولك . کندیکزدن بیوکنه رعایت ایدك که سزه‌ده رعایت ایتسو نلر .

وظیفه — ۱۷

اختیارلره نیچون رعایت ایدییورسکز ؟ زیرا آنلرك سزدن زیاده عقلی ، تجربه‌سی واردر — تربیه نه‌در ؟ نزاکت نه‌در ؟ تربیه‌لی چوجق نصلدر ؟ کرملی چوجق نصلدر ؟ انسان کندینی نصل سودیریر ؟

— اخلاق —

صباح ايشى

ايشته شفق سوكيور ؛ صباح اوليور .
چالشقان آرى ، آلتون گبى قنادلرينى آچه‌رق قووانندن چيقار . ويزيلدار كويا :
— اى كونش سكا تشكر ايدرم . سن ، ايچندن بال طوپلايه‌جغم چيچكلرى آچيورسڭ دير .
آخورلرده بيوك اوكوزلر بوگورر . گويا :
— ايشته گوندز اولدى . اكينجى قالق . بغداى بيته‌جك تارلايى سوره‌لم . ديرلر .
اينكلرده بوگورر . گويا :
اى چالشقان چفتجى قالق . مرعاده اوتلامالى‌يم .
اوتلار ايسه‌م مه‌لرم سنڭ چوجقلريڭى بسليه‌جك سود ايله طولار . ديرلر .

دیدیگمز وجهله صباح اولنجه چالشـقانلرك هپسی ایشلرینك باشنه گیدرلر .

ای گوچك چوجق سنده بونلر گبی چالیش ، زیرا دنیاده هرکس چالیشیر .

چالیشمق سعادتدر .

— آری . اوکوز . اینك . —

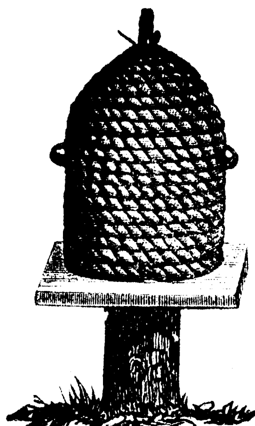
آری

آریلرك صباحلین چیچکلرك اوزرلرینی امه‌سی بال وبال مومی یاپمق ایچـوندر . آری چیچکلرك بالنی طوپلار ، قووانندن بال مومی یاپار .

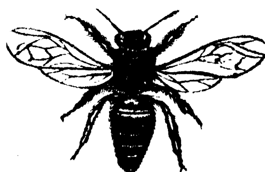
وظیفه — ۱۸

شـفق نه‌در ؟ — آریلری ویزیلدارکن ایشـتدیکزمی ؟ — اوکوزك باغرمسنه نه دینیر ؟ آچیلمق ، بیتمك نه دیمکدر سویلیك ؟ — سود نه‌در ؟ — چالشقان کیمدر ؟ — دنیاده هرکس نه یپار ! — انسانه سعادت ویرن نه‌در ؟ ایش انسانی نه ایچون مسعود ایدر ؟ — زیرا ایش فائده‌لیدر .

آريلرك بالى يئير . بال مومى ايله شمعه . موم يا پيلير. قووانلره چوق يناشميك. زيرا آريلرك ايگنه‌لرى واردر . انسانه صوقارلر .

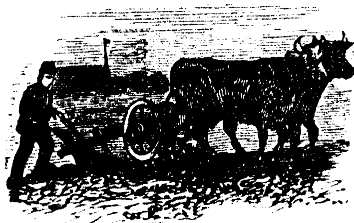
شكل ١٨ — قووان

شكل ١٩ — آرى

— اوكوز —

اوكوزلر پك قوّتليدر . بويونلرينه بويوندروق طاقيلى اولديغى حالده تارلالرده صبان چكديكلرينى گورديكزمى ؟ اوكوزك اتى يئير .

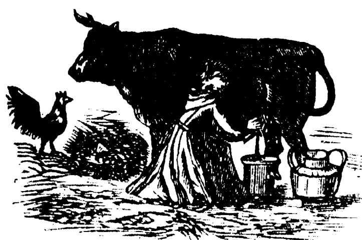
شكل ٢٠ — اوكوز صبان چكيور

اوكوزك طانه‌نك دريسى آياق قابى ياپلمق ايچون اعلا ﴿كاوساله﴾ اولور.

اوكوزك ايچ ياغى ايله گيجه‌لرى ياقيلان موم ياپيلير.

— اينك —

اينك قايماقلى سود ويرر سود دوگوله‌رك تره‌ياغى چيقاريلير.

شكل ٢١ اينك چفتجى ممه‌سندن سود صاغيور

سوددن يوغورت پينير ياپيلير.

وظيفه — ١٩

آرى — آريلرك اوينه نه دينير؟ كتابده‌كى رسمه باقك. كورينن قووان دكلميدر — آريلر نره‌دن گيرر — قووانك آلتنده گورديككز كوچك دليكدن گيرر. قووانلر صماندن ياپيلير. ايچندن بال آلمق ايچون ايكى قولپندن قووانك اوست طرفى قالديريلير — آريلر چيچكلرك باللرينى نه ايله امرلر؟ آغزلرنده‌كى خورطوم ايله — بوندن ماعدا چيچكلرك

— علوم —

چایر — قوری اوت

شکل ٢٢ — اوراقجی چایری اوراقلیور

چایرلرده بولنان اوتلر بیوینجه اوراقجی . آنلری اوراقله بیچر .

بیچیلن اوتلری قورو . ایچنده بولنان صاری توزلری‌ده آلیرلر . کتابده‌کی رسمه باقك او آریدر . پنچه‌لرینه باقك . اوزرلری اینجه قیللرله قاپلی . بو قیللر، چیچکلرك توزلرینی آلمغه یارار؟ بوندن ماعدا آریلرك پنچه‌لرنده جیبلر واردر، بوجیبلر ایچنده قووانه کتوره‌جکلری ذخیره بولنور ؟

اوکوز — تارلالرده اولکلری یاپان هانکی حیواندر ؟ صبانی چکن هانکی حیواندر ؟ — تارلالرده چالیشان ادملره نه دینیر؟ قوندیره‌یاپانلره نه‌دینیر؟ میشین کاوساله نه‌در؟ حیوانلرك دریلرینی کاوساله یاپانلر هانکی اصنافدندر ؟ انلره دباغ دینیر . موم نه‌دن یاپیلیر ؟

اینك — صباحلین ایچدیککز سودی هانکی حیوان ویریور؟ تره یاغی نه‌دن یاپیلور؟ پینیر نه‌دن چیقاریلیر ؟

شكل ٢٣ — يشاقجيلر اوت قورو تيور

تورلر. آكا قورو اوت دينير قورى او تلرى دمتلرله انبارلره طولديررلر ايشته بو قورى اوت آتلره، او كوزلره اينكلره يديريليير .

وظيفه — ٢٠

چاير نه‌در ؟ — چايرلرده بيتن اوتلرى نه ياپارلر؟ برنجى شكله باقك . او آدمه نه دينير ؟ اوراقجى نه ياپيور؟ النده‌كى آلتك اسمى نه‌در ؟ ايكنجى رسمده‌كى آدملر نه ياپيورلر انلر اوتلرى قوروتمق ايچون چويريورلر — اوت قورونجه نه ياپارلر؟ اتلر، اوكوزلر نه‌ايله بسيلنور؟ اوت نباتميدر حيوانميدر؟ نبات نه‌يه دينير؟ نبات ديه حركت ايتمدكلرى حالده يشايان آغاج واوتلره دينير. حيوانات هانكيلريدر؟ آت كويك كدى، انسان كبى حركت ايدن جانلى شيلردر . طاش طوپراق دمير طوز . كوكرت كبى جانسز اولان شيلرله حيوانات ونباتات، دنيانك اوچ بيوك «زمره»سنى تشكيل ايدرلركه انلره «زمرهٔ حيوانات» «زمرهٔ نباتات» وزمرهٔ جمادات» دينير .

— نزاكت ، كرم ، مرحمت —

بر ساعتده اوچ اييلك

— ١ —

احمد كويلى بر چوجق ايدى . بر گون بر ايش ايچون يقينده‌كى دگرمنه گيديوردى . يولده قارنى آچ ، سقط بر اختياره راست گلدى .

احمد ، اختيارڭ سفالت حالنى نه ايله تسليه ايده‌جگنى دوشونيوردى . كندى كنديـنه :

— آنامڭ ويرديگى اتمگى بيتيرديگمه نه‌قدر جانم صيقيليور ديدى .

او اثناده اختيارڭ اوڭندن كمال حرمتله گچدى . سقط اختيار ايسه :

— چوجغم سن بر اختيـاره حرمت ايتديگڭ ايچون الله‌ده سنى عزيز ايتسون ديدى .

احمد نزاکتنك اختیاری سویندیردیگنه سوینه‌رك یولنه دوام ایتدی .

— ۲ —

احمد دگرمنه یاقلاشنجه چالیلغك آره‌سندن بر طاووق چیقدیغنی گوردی .

چالی‌یه گیره‌رك یاپراقلر آره‌سنده سکز دانه ایری یومورطه‌نك صاقلی اولدیغنی گوردی .

درحال دگرمنه گیردی . دگرمنجی‌یه سلام ویردی . سویلیه‌جگی سوزی سویلدی . اوآرالق :

— دگرمنجی بابا، شوراده شوچالیلق آره‌سنده طاووقلرکزدن برینك یومورطلامش اولدیغی سکز یومورطه‌یی گوردم . دیدی . دگرمنجی‌یی برابر آلوب چالیلغه گوتوردی .

دگرمنجی، احتمال‌که غائب اوله‌جق اولان اوسکز یومورطه‌یی بولنجه ممنون اولدی . احمده فرونده تازه پیشمش برصومون ویردی وچوجغه :

— ايشته اوغلم سنك كرمكه قارشى بنده سكا بونى ويرييورم ديدى .

— ٣ —

دگرمنجينك ويرديگى صومون اوقدر گوزل قوقيورديكه احمدك ييه‌جگى گلدى .

لكن بردنبره يولده‌كى اختيار خاطرينه گلدى . كندى كنديـنه :

— او دها يمك يه‌مشـدر . بوصوموندن آنك قارنى طويوره‌بيلير . ديدى .

بونك اوزرينه اختياره يتيشمك ايچون آلابيلديگنه قوشمغه باشلادى .

آره‌سى چوق كچمه‌دن آكا يتيشدى . صومونى النه ويردى .

اختيار . چوجغك بو ايلكندن اوقدر متأثراولديكه هم تشكر ايتدى همده گوزلرندن ياش آقيتدى .

ايشته احمد بو وجهله. بر ساعت ايچنده هم نزاكت هم كرم. همده مرحمت كوستردى.

— علوم —

اون — اتمك

تارلالرده كى بغدايلرى كونشك صيجاقلغى صاررتديغى واولديغى زمان آنلرى بيچرلر. دانه لرينى چيقارمق ايچون باشاقلرينى خرمن ايدرلر.

وظيفه — ٢١

انسان بر ساعت ايچنده بر چوق ايلك يا په بيليرمى؟ سقط كيمدر. بيليرميسكز؟ احمد. اتمكنى بتيرديكنه نيچون تأسف ايدييوردى آكلاديكزمى چوجقلر راست كلدكلرى اختيارلره نصل حرمت ايدرلر؟ انسان غائب اولمش بر شى بولسه نه يا پمليدر؟ بويله بر شيئى مكافات اوممقسزين خبر ويرمك وظيفه دكليدر؟ احمد نه صورتله مرحمت كوستردى؟ مرحمت فضيلتميدر؟ فضيلت نه در؟ ايلككلرك الك بيوكلرينه فضيلت دينير.

صوڭره چیقان دانه‌لری دگرمنه گتورورلر. دگر-
منڭ دونن بیوك طاشلری او بغدایلری ازر.
اوگوتور. اون یاپار.

اون‌وصو ایله خمیر یاپیلیر خمیر فرونده پیشیریله‌رك
اتمك چیقاریلیر.

اتمك انسانلرڭ الڭ برنجی ییه‌جگیدر. بر اتمك
پارچه‌سنی غائب ایتمیڭز. زیرا سزڭ یاشڭزده اویله
آدملر اویله چوجقلر واردرکه
ییه‌جك اتمکاری یوقدر.
فقرایه ویریلن بردیلم اتمك
الڭ بیوك ایلکاردن صاییلیر.

شکل ٢٤ — بغدامی دوکیورلر

وظیفه — ٢٢

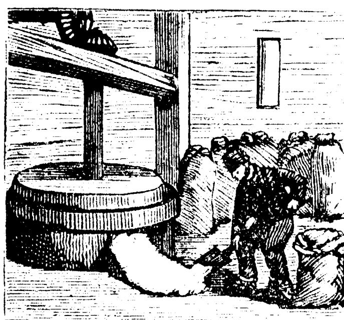
بوغدایك باشاغنی کوردیڭزمی؟ کتابده‌کی رسمه باقڭ—
بوغدای نره‌ده بولنور؟ باشاغك کوچك دانه‌لری ایچنده
بولنور؟ باشاغك دانه‌لرینك چیقارلدیغی محله نه دینیر؟

— علوم —

بوز — قطبلر — نقاط اصليه — قيزاقلر — رنلر — لاپونلر

١ — قطب بوزلرى . نقاط اصليه .

هوا پك زياده صوغوق اولديغى . قار ياغديغى

شكل ٢٦ — بر دكرمنك ايچريسى

شكل ٢٧ — فرونجى اتمك پيشيرييور

خرمن — بغدايى نه ايله دوگرلر؟ . . . . دكرمن گورديكزمى بر دگرمنى قوللانان آدمه نه دينير ؟ صو دگرمنى گورديگزمى؟ يل دگرمنى گورديكزمى ؟ اتمك نه ايله ياپيلور ؟ اتمك ياپان اصنافه نه دينير ؟ بوغاچه كبى شيلرى ياپانلره نه دينير ؟ اتمك نره‌ده پيشيريلير؟ شكلده كوستريلن فرونجى نه ايله اوغراشيور؟ النده‌كى بيوك كورك ايله اتمكى فرونه يرلشديرييور . بر ديلم اتمكى نه ايچون غائب ايتميه‌جكسكز ؟

زمان صولرك کوللرك، چایرلرك طوکدیغنی بیلیرسکز حتی اولرك طاملرندن سیوری سیوری بوزلر آشاغی یه طوغری صارقار ارضك ایکی نهایتنه (قطب) دینیر اوراده بولنان دکزلر کاملاً بوز طوکمشدر.

قطب شمالی

قطب جنوبی

شکل — ۲۸ ارضك قطبلری و نقاط اصلیه

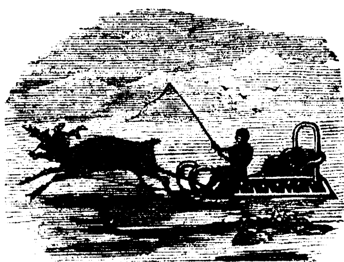
اورالری زیاده سیله صوغوق اولدیغندن او بوزلر اصلا اریمز. او طوکمش دکزلرك نره ده اولدیغنی بیلمك ایسترمیسکز؟

کتابده کی خریطه یه باقك. خریطه نك یوقاریسنده «قطب شمالی» آشاغیسنده «قطب جنوبی» یازیلیدر. ایشته اورالرده کی دکزلر طوکمشدر. صاغ طرفه شرق دینیرکه گونش صباحلین اورادن طوغار، صول طرفه غرب دینیرکه گونش آقشام اوستی

او طرفده باتار . ایشته شمال ، جنوب ، شرق ، غرب ، بونلره « نقاط اصلیه » دینیر .

٢ — بوز قیزاقلری ، رنلر ،

لاپونیا گبی قطبه یقین اولان شمال مملکتلرنده بوز چوقدر . اوراده کی انسانلر بوزلر اوزرنده یورومك ایچون قیزاق دینلن عربه‌لر یاپمشلردر . آت ، بویله صوغوق مملکتلرده یشایه‌مار . آنك یرینه اورالرده یشایان وآدینه رن دینلن گیکلر قوللانیلور .

شکل ٢٨ — قیزاق

« رن » پك فائده‌لی بر حیواندر . آتدن زیاده قوشار برکونده اوتوز میل آلیر ، اتی ینیر . دیشیسنك سودی واردر . لاپونیا اهالیسی آندن پینیر یاپارلر .

— علوم —

بیوك قرداشك درسلری

ایلك بهار — مواسم

قرداشلر . بیلدكلر گزی بر بریكزه اوگره تك ؛ بیوكلر

وظیفه — ۲۳

یومورطه‌نك باشی وقیچی گبی اولان ارضك ایكی نهایتنه نه آد ویرمشلردر ؟ ایكی قطبك‌ده اسملرینی سویلیك . نقاط اصلیه قاچ دانه‌در ؟ بر صباح قیرده بولنسه‌كز نقاط اصلیه‌دن هر برینی بولمق ایچون نه یپارسكز ؟ اولا صاغكزی گونشك طوغدیغی طرفه چویررسكز . بو نقطه‌نك اسمی نه‌در ؟ — بو حالده صاغكزه گلن طرف شرق، صولكزه گلن طرف غربدر. اوك طرفكزه گلن طرفك اسمی نه‌در ؟ آرقه طرفكزه گلن طرفك اسمی نه‌در ؟ دنیانك ایكی اوجنده بولنان دكز نصلدر؟

۲ — قطبه یقین مملكتلرده بوز اوزرنده نصل یوریورلر؟ قیزاق نه‌در ؟ شكله باقك . قیزاغی چكن حیوانك آدی نه‌در ؟

رنك باشنده‌كی شیلر نه‌در ؟ گیگك باشنده‌كی بوینوزلر گبی بوینوز . لاپونیا نه‌طرفده‌در ؟ بیلیرمیسكز ؟ لاپونیالیلر اوزون بویلیمیدر ؟ خیر قیصه بویلیدر . مملكتلری صوغوق اولدیغندن حیوان دریسی گینیرلر .

زياده بيله جگندن كوچكلرده بوسايه ده بيلمدكلرينى اوگره نورلر .

بر گون على كوچك قرداشيله برابر بر كويه گيديوردى . علينك كوچك قرداشى محمد . ديديكه :

آه ! قرداشم اوتلر ايچنده بيتن شو گوزل چيچكلره باق هكيه گى براق ده آنلرى طوپلايه لم . ايكيسيده طوردى محمد چيچكلردن بر دسته ياپدى .

على بونك اوزرينه ديديكه :

— محمد قرداشم گچنلرده چقديغمزده بورالرده هيچ چيچك يوق ايدى . نه دن ؟ بيليرميسك ؟

— خير .

— زيرا او وقت قيش ايدى . خاطريكه گليورمى ؟ هواده پك صغوق ايدى . شمدى ايسه ايلك بهار گلدى .

على سنه نك درت موسمنى اوراده محمده آكلاتدى محمد ده بيلمديكى شيلرى اوگرنديگى ايچون سوينيور

ایدی حتی یولده صیچرایەرق : سنەده درت موسم وار ایمش . برنجی موسم ایلك بهار ایمش . اوزمان چیچکلر آچیلیرمش . ایکنجی موسم یاز ایمش اووقت اکینلر اولورمش ، بیچیلیرمش .

اوچنجی موسم صوك بهار ایمش صوك بهارده باغلر بوزولورمش .

صکره قیش گلیرمش . قار یاغارمش سنەده تمام اولورمش . شمدی اوبر ایلك بهار گلیرسه بر یاشنه دها گیرەجکم . دیمك که آلتی یاشنده اولەجغم او وقته قدرده دها عقللی اولورم . اوقویوب یازمق اوگرەنیرم دیه سوینیوردی .

وظیفه — ٢٤

بیلمدیککز شیلری اوگرەنیرسەکز ممنون اولورمیسکز ؟ اوگرنمکه هوسکز وارمی ؟ بونك ایچون نه یاپملی ؟ سزه ویریلن درسلری دقتله دیکلەملی . سنەده قاچ موسم واردر ؟

— علوم —

— گوندز — گيجه —

— ١ —

ارض، بزه طوريبورگبى گورينيور. لكن هيچ

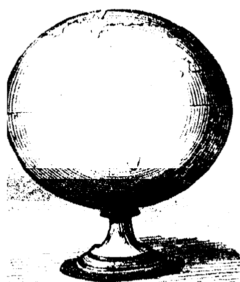
شكل ٢٩ — كرهٔ ارض ايله گونش

طورميه‌رق دائما كندى اوزرنده دونر. او دونر بزده. تارلالرمزده اولر. مزده، آنكله برابر دونرز. رسمده‌كى شو ايرى گولله‌يه باقڭ. او اوزرنده بولنديغمز ارضى تصوير ايدر. بو حالده ارضڭ ياريسنى گونش آيدينلاتمش اولديغنى قبول ايدڭ. ايشته

سويليڭ شمدى هانگى موسمده‌يز؟ بوندن صوڭره هانگى موسم واردر؟ هر موسم نه قدر سورر؟ اوچ آى. سنه‌ده قاچ آى واردر؟ سنه‌ده اون ايكى آى واردر. اسملرينى صايڭ: مارت، نيسان، مايس، حزيران، تموز، آغستوس، ايلول، تشرين‌اول، تشرين‌ثانى، كانون‌اول، كانون‌ثانى، شباط.

ارضك او پارلاق يرى كوندوز اولمش ديمكدر . فقط ديگر ياريسى قرا كلق . اوراسيده گيجه .

ارض كندى اوزرنده دونركن اوطورديغمز مملكت گونشه قارشى گليرسه بزم ايچون كوندوز اولور دنيانك او برياريسنده بولنانلر گيجه ايچنده بولنور لكن دنيا ويره دونر . يواش يواش گوندوزمز گيجه اولور . ديگر انسانلرك بولندقلرى محلده ده گوندوز اولور .

شكل ٢٠ ارهٔ مصنعه

گيجه گوندوز يگرمى درت ساعتدر . ايشته دنيانك كندى اوزرنده بركره دونمسى ايچون صرف ايتديكى زمان بو يگرمى درت ساعتدر .

— ٢ —

سنه

ارض كندى اوزرنده دونديكى حالده برده .

کونشك اطرافنده دونر . فقط کونشك اطرافنی تام بر سنه‌ده دونر .

بر سنه اوچیوز آلتمش بش کوندر .

اکر شمدی آلتی یاشنده ایسه‌کز یدی یاشنه کیر.

مه‌کز ایچون ارضك بر دفعه کونش اطرافنده یعنی اوچ یوز آلتمش بش کره کندی اوزرنده دونمسی اقتضا ایدر.

وظیفه — ۲۵

کوندوز — کیجه — ارضك بچیمی نصلدر ؟ کرهٔ ارضی کوسترر بر شکل وارمیدر ؟ کتابده‌کی ایکنجی شکله باقك . صنفده بر کرهٔ مصنعه وارمیدر ؟ ارض دونرمی ، طوررمی ؟ طوپاج چویردیککز وقت طوپاجك کندی اوزرنده چابوق چابوق دوندیکنی کوررسکز . ارضده کوکده بویله دونر فقط طوپاج کندی اوزرنده بر ثانیه‌ده دونر . عجبا ارض قاچ ساعتده دونر؟ کوندوز نه‌دن اولور؟ کیجه نه‌دن اولور؟ اوروپاده کوندوز اولدیغی وقت آمریقاده و آوسترالیاده کوندوز اولورمی؟

سنه — سنه نه‌در ؟ ارضك کونش اطرافنده بر دفعه دونمسی ایچون صرف ایتدیکی زماندر . بر سنه‌ده قاچ کون واردر ؟ بر سنه‌ده قاچ هفته واردر ؟ بر هفته قاچ کوندر ؟ بر آی قاچ کوندر ؟

— اخلاق —

مسرور اولمه نك چاره سی

برزمان برچوجق وار ایدی که مسرور گورینور. اصلا آغلامازدی .

آنی هرکس سور ایدی آنی هرکس قوجاقلامسنی ایستردی .

بوقدر مسعود اولان چوجغك اسمنی اوگرنمك ایسترمیسکز .

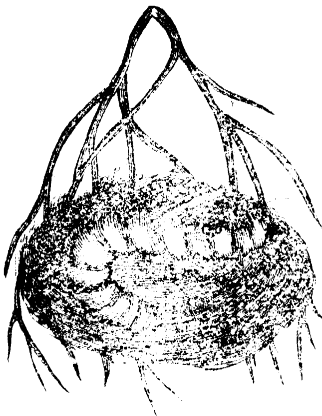
شمدی اسمنی سزه سویلرم . . . ایسترسه کز بوچوجق سز اوله بیلیرسکز . بونك ایچون یاپدیغکز شیلره غایت دقت ایدك . بو حالده چالشمق سزه کوج گلمز سزده بتون کون مسرور اولورسکز .

هرکس حقنده یواش طاوراتك لطف ایدك . هرکسده سزی سور .

— علوم —

كلبك . ايپك بوجكى

يازين اوته‌ده بروده اوچوشان كلبكلر يومور - طلارلر . آنلرك يمورطه‌لرندن قوردلر طرطيللر چيقار. لكن بو نلرك جمله‌سى مضرتليدر. ايچلرندن يالكز برينككى فائده‌ليدر اوبوجكه «ايپك بوجكى» دينير .

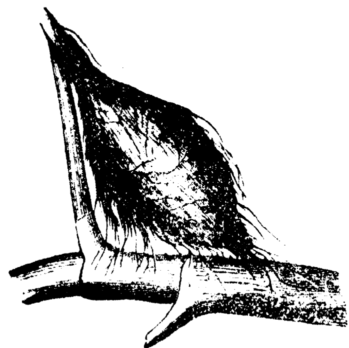
شكل ٢١ — ايپك بوجكى

بو كوچك قورد ، اورومجك آغنى اورديكى گبى اوده كنديه مخصوص آغ اورر . بو آغك تللرى ايپكدر .

وظيفه — ٢٦

انسان مسرور اولمق ايچون نه ياپملى ؟ انسان كنديى نصل سوديرير ؟ لطف نه‌در ؟ مسعود نه ديمكدر ؟ آنا بابا كيمدر ؟

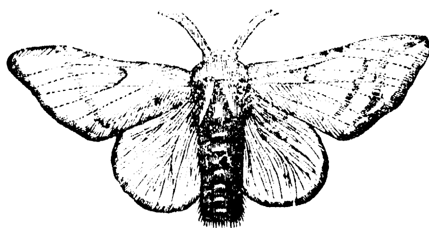
صوگره بو ایپكدن اوربالر . شريدلر . بويون باغلرى قماشلر یاپیلور .

شكل ٣٢ — قوزه

بو كوچك بوجكك نصل ایپك اوردیگنی بیلیر میسکز ؟

كنديسنه يموشاق بر یووا یاپمق ایچون او یووایی كندی اوزرینه اورر .

شكل ٣٢ — كلبك

ایچنده گیزلنیر . اویور آنك یوواسنك اسمنه قوزه دینیر . ایچنده تام یگرمی گون یاتار یگرمی گون صوگره كلبك اولدیغی حالده چیقار .

وظيفه — ٢٧

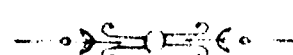
كلبكلرك يومورطه‌لرندن نه چيقار ؟ انسانلر ايچون فائده‌لى بر بوجك سويليك . ايپكدن نه‌لر ياپيلور ؟ — او كوچك بوجك يوواسنى نه‌ايله اورر ؟ ديكلليك . آنك آلت دوداغندن قويو بر صو چيقار . بو عادتا صاليا كبيدر . لكن بوجك آنى اينجه ايپلك كبى چيقارر . هوايه چيقنجه اول ساعت قورور ايشته بو ايپكدر . ايپك بوجكى نه قدر يرسه اوقدر زياده صاليا چقارر . او قدرده ايپك ياپار . اورديكى وقتده‌ده چوق ير . ييديكى شى نه‌در بيليرميسكز ؟ طوت ياپراغى . ايپك بوجكى نه ايله اورتونور ؟ قوزه ايله . رسمه باقك . بو هر طرفى قپالى بر ايپك يوماغيدر . ايپك بوجكى يكرمى كون اثناسنده بو يوماغك اورته‌سنده نه ياپار ؟ قوزه‌نك ايچنده نه وقت بر دليك دلر واورادن چيقار ؟ بو بوجك او وقت نه اولور ؟ ايچنده صاقلى اولديغى قوزه‌يى ديشى، پچه‌سى اولميان بربوجك نصل دلر بيليرميسكز ؟ بيلميورسه‌كز سويليه‌يم : كوزيله دلر . كلبكك كوزنده سيورى واينجه بر بوينوز واردر . آنى دستره كبى قوزه‌نك اوزرينه سورر . دلنجه‌يه‌قدر اوغراشير . او وقت دليكى بويولتير . باشنى چيقارر . صوكره وجودينى صيغديرر . ايشته بوندن صوكره قوزه‌سندن چيقار . قنادلرينى آچار . باقك دنياده نه تحف شيلر واردر ! جناب حقك شاشيله‌جق نه قدر اثرى واردر !

— اخلاق —

مکتب

مکتبه کیتمسنی پك سورم . بن دها کوچکم لکن خواجه‌م بکا بیلمدکلرمی اوکره‌تیر . کچن زماندن استفاده ایدرم. بیوك آدم اولمشم کبی چالیشیرم. بن دها بر شی بیلمیورم . اوکرنمك ، ایی اولمق ، اللهی سومك ایسترم. چالیشیرسه‌م چابوق اوقورم . اللهه قوللق ایده‌رك ایی قلبلی برآدم اولورم .

بن مکتبی سورم . زیرا اوراده چوق شی اوکره‌نیلیر ، خواجه‌می‌ده سورم . چونکه او بکا چوق شی اوکره‌تیور.

وظیفه — ٢٨

مکتبه کیتمسنی نه ایچون سوییورسکز ؟ سزه بر شی اوکره‌تنلری سورمیسکز ؟ چوجقلری بیوك آدملره بکزه‌تن نه‌در ؟ — آرزو ایله چالشمقدر . انسان مکتبده ایمی اولور ؟

— وطن — عثمانلى دولتى —

بزم دولتمزك آدينه «عثمانلى» دينير. بو اسم بزه سلطان عثماندن يادگاردر. سلطان عثمان، برنجى پادشاهمزدر. بزه ده عثمانلى دينير. عثمانلى مملكتلرى بزم وطنمزدر. يگرمى سكز مليون عثمانلى واردر.

عثمانلى دولتنك پاى تختى استانبولدر. مشهور شهرلرى روم ايليده ادرنه، سلانيك آناطوليده ازمير. شام ارضروم بغداددر. عربستانده ايكى مبارك شهر دها واردر. آنلرده مكه ايله مدينه‌در.

آناطولى روم ايليده بغداى چيقاركه آندن اتمك ياپيلور. زيتون چيقار آندن زيتون ياغى ياپيلور.

عثمانليلر پك بيوك بر ملتدر. آنلرك الڭ بيوگنه

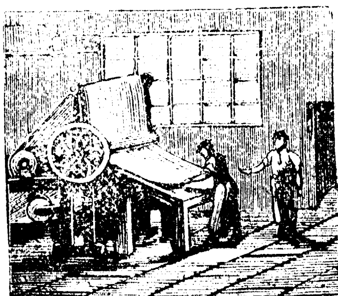
اوت اراده انسان علم اوگره‌نور، علمده انسانى ايى ايدر.
خواجه‌گزى نه‌ايچون سويپورسكز؟ زيرا او سزه تربيه، علم دينلن شيلرى اوگره‌تيور.

پادشاه دینیر. چوجوقلر! بر انسان پادشاهنی وطننی سومهلی. سومین نانکوردر.

— علوم —

کاغد

کتابکزك، مجموعه‌کزك بیاض یاپراقلری نه ایله یاپیلیر بیلیرمیسکز؟ اسکی پاچاورالردن، صماندن، ویاخود درلو درلو نباتاتدن یاپیلیر. بونلرك

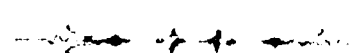
شکل ۳٤ — کاغد ماکنه‌سی

جمله‌سنی خمیر ایدییورلر. بو خمیری بیاضلاتیورلر.

وظیفه — ۲۹

بزم دولتمزك آدی نه‌در؟ — سلطان عثمان کیمدر؟ — بزم وطنمز نره‌لریدر؟ قاچ ملیون عثمانلی واردر؟ عثمانلی دولتنك پای تختی نره‌سیدر؟ مشهور شهرلری هانگیلریدر؟ آناطولیده روم‌ایلیده نه‌لر چیقار؟ عثمانلیلر نصل ملتدر؟ پادشاه کیمدر؟

بعده اوقلاوه، کبی قالین مردانه‌لرله اینجه طبقه حالنه گتیرییورلر. اووقت قورسوزدیه براقیورلر. ایشته بوکاغد اولیور. اوزرینه بیوك مطبعه ماکنه‌لریله جرف باصیلان او بیوك صحیفه‌لر ایشته بوکاغددر.

— اورمان — جنا — حقلك ایلکی —

آنا — گل چوجغم! سنکله شـو یقین اورمانه قدر گیده‌لم.

باق شو گوزل میشه‌لره. یاپراقلری انسانه کیف ویرن گولگه‌لی آغاجلره! داللرنده نه‌قدر قوش وار! هپسی شاقراوتیور! یاپراقلرینك اوزرنده نیجه آلتون رنکلی سینکلر اوچوشیور. آنلرك آیاقلری

پادشاهنی، وطننی سومین نصل آدمدر؟ نانکورلر نصل آدمدر؟ نانکورلر کندیلرینه ایدیلن ایلکی بیلمیوب آکا قارشی فنالق ایدنلردر. بو طبیعتده اولان انسانلر آلچق آدملردر.

آلتنده دها يڭى آچيله‌جق ياپراجقلر صوليور .

هايدى اورمانڭ ايچنه قدر گيده‌لم . تا شورايه ، تا اورمانڭ صيق محلنه باق ياپراقلرڭ آره‌سنده برشى قيملدايور .

شكل ٣٤ — اورمان

ديڭله اوفاق بر گوروالتى ايشتميورميسڭ ؟

چوجق — اوت ، آناجغم . ايشيديورم ، گوريورم .. باق آناجغم شو گوزل گوزلى گوزل حيوان نه‌در .

والده — ديشى گيك . قورقاق گيك ايشته باق

وظيفه — ٣٠

كاغد نه‌دن ياپيلير ؟ كاغد ياپيله‌جق اسكى پاچاوره‌لرى ، صمانلرى قورومش نباتاتى نه ياپيورلر ؟ كاغد اوله‌جق خميرى اينجه طبقه ياپمق ايچون نصل ياصيلاتيورلر ؟ نكله باقڭ . ايكى مردانه آره‌سنده عمله‌نڭ چكوب چيقارديغى او بيوك كاغد نه‌در ؟ كتابلر گزنڭ باصيلديغى يره نه دينير ؟ مطبعه .

الڭ اوفاق گورلتیدن صیچرایور. یاوریسی. اوراده چالیلق ایچنده یاتیور.

چوجق — اوبزم سوزلرمزی ایشیدیور قورقیور.

آنا — اوت قورقیور یاوروسی ایچون قورقیور. باق آنی داللرك الڭ صیق طرفنه صاقلایور آنی مدافعه ایتمك ایچون هردرلو فداکارلغی گوزه آلدیره جق آوجیلر آنی صیقیشدیرنجه گوپکلره باش طوتار. یاره لننجه وجودندن قان آقوب یاوروسنی محافظه ایده میه جك حاله گلنجه چوکر، او وقت یاسندن او گوزل بیوك گوزلرندن یاش آقار.

اوغلم حیوانڭ قلبنه بیله بومرحمتی بوشفقتی ویرن کیمدر؟ بیلیرمیسك سنی سومك ایچون سکا آنا بابا ویرن اللهدر. الله ایيدر. آنڭ ایلگی بیتمز.

وظیفه — ۳۱

میشه آغاجی کوردیکزمی؟ بر آغاجڭ ویردیکی یمشك

— علوم —

— اورمانده بولنان نباتات وحیوانات —

١ — اورمانده بولنان نباتات —

انسانلر اورمانلرده بولنـان صاغلام کوتوکلی بیوك آغاجلردن پك چوق استفاده ایدرلر .

شکل ٣٦ — میشه

ایشته اودونجی ، بالطه‌سیله ایری چاملردن اودون کسیور .

بو چاملرله ، دستره‌جی کراسته ، کراسته‌لرله طوغرامه‌جی ماصه ، اولر ایچون دولاب ، مکتب ایچون رحله وصره یاپار.

آدی نه‌در ؟ شکله باقلی — میشه قابوغی نه‌یه یارار بیلیرمیسکز؟ آنی ازولر . حیوان دریلرینی آنکله تربیـه ایدوب میشین یاپارلر ! حیوانلرك آغلادقلرینی کوردیکزمی ؟ خیر ، آغلامق حیوانلرك عادتی دکلدر ، جیلان مستثنادر ، الك ایی ذات کیمدر اللهی سـورمیسکز ؟ آنك ویردیکی نعمتلره شـکر ایتمکی دوشونورمیسکز ؟

۲ — اورمانده بولنان حیوانلر —

اورمانده درلو درلو حیوانلر بولنور. اڭ چوق بولنانی واڭ بیوك حیوانی گیك ایله دیشیسیدر.

شکل ۳۷ — گیك

جیلان قره‌جه گیگه بڭزر. فقط آنلر کوچکدر بونلر اوتلری، آغاچلرك تازه بیتن داللرینی یر.

قورد ایله تلکی ات یر. بونلر سوریلره، کومسده‌کی حیوانلره صالارلر.

شکل ۳۸ تلکی

وظیفه — ۳۲

اودونجی، کیمدر؟ آغاجلری کسمك ایچون قوللاندیغی آلتك اسمی ندر؟ آغاج کوتوکلرینی کراسته یاپان کیمدر؟

— اخلاق —

— ايی خويلی اوله‌لم —

وقتيله برچوجق وار ايدی‌كه طبيعتی غايت فنا ايدی اولميه‌جق شيئه طاريليردی .

آرقداشلری آنكله قونوشماز اولديلر. كيم بيلير نه قدر جانی صيقلدی .

بر گون ، شو آشاغيده‌كی حكايه‌يی اوقودی. گويا آنكيچون يازلمش ايمش .

كراسته ايله پاپيلان شيلرك برقاچنی صايك ! اورمانك اك بيوك حيوانلری هانكيلريدر ؟ گيك جيلان ، قره‌جه نه ايله يشار ؟ سوريلره صالديران وحشی حيوانلر هانكيلريدر ؟ طاوقلره كومس حيوانلرينه صالديران هانكيلريدر ؟

شكل ٤٩ — قورد

{ حکایه }

— کرپی —

گرپی اورمانده یالکز قالمش ایدی . دیکنلرینی طوپ ایدوب بوزولمش. یالکزلغنه جانی صیقلمش ایدی .

برگون اوکندن گچن اورمان حیوانلرینه دیدیکه:

— دوستلرم ! بنمله نه ایچون اوینامیورسکز ؟

طاوشانلر آکا شو جوابی ویردیلر :

— سن پك فنا ارقداشسك. بورنمزی برآز سکا طوغری اوزاتسه‌ق دیکنك باتار . بریسی سکا پنجه سیله طوقونسه اوراپی ده دیکنك صوقار. بو حالده سن دیکنکله قال. بونك گبی انسانلرکده گرپی گبی دیگنلی طبیعتلری واردر: هرکس آنلردن قاچار.

بو حکایه‌یی اوقویان چوجق کندیسنه بر حصه چیقاردی ، کندی کندینه دیدیکه :

— کرپی دیکنلرینی چیقاره‌ماز . فقط بن فنا طبیعتمی ترك ایدرم .

ایشته بو عقللی جه بردوشونمك ایدی ، چوجق اخلاقنی دگشدیردی . ایی طبیعتلر قازاندی . بو وجهله هر کس کندیسیله ارقداش اولدی .

— علوم —

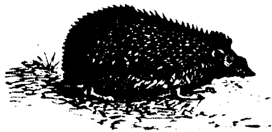
حیوانات — مابعد

کرپی ، اورمانلرده بولنور بر حیواندر . اوستی

وظیفه — ۳۳

فنا طبیعتلی آدم ، آرقداشلرینی خشنود ایدرمی ؟ کندیسیده کندندن ممنون اولورمی ؟ فنا طبیعتلی آدملرله اوینانیلورمی ؟ حکایه‌دن مقصد نه‌ایدی خاطرلدیگزمی ؟ کرپی نه‌در ؟ بو حکایه‌ده کرپینك باشنه نه کلش آکلاتك ؟ طاوشانلر نه ایچون آنکله اوینامق ایستمیورلر ؟ کرپی دیکنلرینی آته‌بیلیرمی ؟ فنا طبیعتلی چوجقلرده او طبیعتلرندن واز کچه بیلیرمی ؟

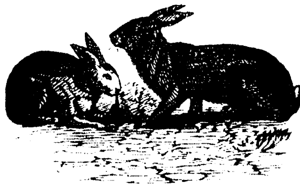
دیكنلرله قاپلیدر. كندینی مدافعه ایتمك ایچون گولله گبی یووارلاق اولور. تكمیل دیكنلرینی دیكر.

شكل ٤٠ — كرپی

كرپی پك فائده‌لی حیواندر. اورمانلرده بولنان زهرلی انگرك ییلانلرینی محو ایدر.

طاوشان و آطه طاوشانی ده اورمانده یشارلر. آطه طاوشانلری یرالتنی قازارلر یووا یاپارلر. آطه طاوشاننك توینندن كچه یاپیلیر.

شكل ٤١ — طاوشان و آطه طاوشانی

وظیفه — ٣٤

كرپی گوردیكزمی؟ كتابكزده‌كی رسمه باقك. كرپینك اوزرنده‌كی شیلر نه‌در؟ اوزرینه هجوم ایدلدیكی وقت كندینی نصل مدافعه ایدر. كرپی نه‌یه فائده‌لی حیواندر؟ انگرك نه‌در؟ طاوشان، آطه طاوشانی گوردیكزمی؟ طاوشان قورقاقدر. یبانی طوشان و آطه طوشانلری نرده یشارلر؟ آطه طوشانلری نره‌ده یشارلر؟ آطه طاوشاننك توینندن نه یاپیلور؟

— اخلاق —

-- نجیب ایله خسته والده‌سی --

اقربامزه ایده‌جکمز غیرت

اقرباسنه یاردم، غیرت ایدن چوجق نه قدر بختیاردر! دها گنجسکز. فقط اقرباکزه قارشو شکران نعمتده بولنمق ایچون دائما فرصت بوله‌بیلیرسکز. یالکز بولنمدیغنی ایستمه‌کز کافیدر. دیکلیکز.

نجیبك والده‌سی خسته ایدی. یتاقده یاتدیغی حالده چالیشه‌مدیغندن طولایی تأسف ایدییور. گیزلی گیزلی آغلایوردی.

مکتب تعطیللری زمانی گلدی. نجیب سوقاقده اوینایه‌جغنه والده‌سنه باقمغه باشلادی.

آناسنك محتاج اولدیغی شیلری یتاغنه گتیرر. آنکله برابر اوطورر، قونوشور ایدی.

والده‌سنی پك کدرلی، غملی گوردیکی گون کتابنی

آلیر حیزلی حیزلی اك گوزل یرلرینی اوقور. آناسیده آنی دیکلیه‌رك غمنی . کدرینی اونوتور ایدی . آناسی چوق گچمدن اییلشدی . اوغلی نجیبه :

— اوغلم ؛ سنك غیرتك بنم ایی اولمامه یاردم ایتدی دیدی .

چوجغندن ایلك گورمك قدر بر والده‌یه قیمتلی برشی یوقدر . بنی قوجاقله سن اویون اوینامدك . بکا باقدك . گل قوجاغمه یاوروم . سن اك ایی بر اولاد ایمشسك زیرا بونی غیرتکله گوستردك .

وظیفه — ٣٥

اقرباسنه غیرت ، دقت ایدن چوجق نه‌درجه بختیار اولور؟ دنیاده وظیفه‌یی ایفا ایتمك قدر انسانه مسعودیت ویره‌جك برشی وارمیدر ؟ والده‌سی خسته اولان بر چوجق نه‌یاپابیلیر ؟ نه درلو دقت ، غیرت ایدر ؟ ایستدیکنی گوتورمکه آنکله برابر اوطورمغه ، ایستدیکی وقت کتاب اوقومغه مجبور دکلمیدر ؟ بر والده ایچون اك قیمتلی شی ندر ؟ اوغلنك محبتی ، غیرتی .

— علوم —

— چارشبلر ، کتن ، بز —

ییتاقلرمزك آیری آیری چارشبلری عادی بزدن یاپیلور. بزی ایپلك ایله اوررلر.

ایپلكی نصل یاپارلر بیلیرمیسکز؟ آنی کنویر دینلن برنباتك دالندن چیقاریرلر.

کتندن ده ایپلك یاپیلور. کتن ماوی چیچكلی گوزل برنباتدر.

باقك بونلردن نصل ایپلك یاپیلور؛ سزه آکلاته‌یم. کنویر ویا کتن ایيدن ايی یه اولنجه آنی قوپاریرلر. داللرینی، صوده یومشاتورلر. صوکره قوروتمق وارملك ایچون صودن چیقاریرلر، ازیلدکدن صوکره آنی بوکیجیلر آلیر. اوزون چوبلرله قوی، گوزل ایپلك یاپارلر.

بریتاق چارشی ایچون بوقدر زحمت چکیلدیگنه شاشیورمیسکز ؟

اخلاق

— حیوانلره فنا معامله ایتمیك —

برچفتلکده غایت یاراماز برچوجق وارایدی. بتون کوندوز قازلری قووالامقله آنلری دوگمکله وقت کچیریردی. بونلری نیچون دوگدیکنی صوردیلر.

وظیفه — ٣٦

یتاقلرمزه سردیگمز چارشبلر نه‌دن یاپیلیور ؟ بز نه‌دن یاپیلیور ؟ کنویر کوردیگکزمی ؟ کتن کوردیگکزمی ؟ کنویر ، کتن قوپاریلنجه نه یاپیلور ؟ آنلرك داللرینی نه ایچون صویه قویویورلر ؟ نیه ازییورلر ؟ بوکیجی کوردیگکزمی ؟ آنلرك بوکدکلری آلتك اسمی نه‌در ؟ ایك . بوندن ماعدا سزه بر شی دها سویلیه‌جکم اوده پك فائده‌لیدر : کنویر وکتنك دانه‌لری واردر . بودانه‌لردن نه‌یاپیلیر بیلیرمیسکز ؟ یاغ یاپیلور . زیرا بوقیمتلی نباتاتك هیچ بر شیئی غائب ایدلمز . کتن یاغی رساملره یارار .

اوده : — بو نلر احمق حیوان . برآز گورولتی اولنجه باغیررلر دیدی .

برآز زمان صوکره گیجه اثناسنده چفتلکه خرسزلر گیردی . آنلر اوراده گزن بکجی کوپکی اولدرمشلردی همان گلیدلری زورلایورلردی هر کس هیچ برشیدن شبهه‌لنمدیکی حالده اویویوردی .

فقط قولاقلری زیاده‌سیله ایشیدن قازلر خرسزلرك یاتردیلرینی ایشتدیلر .

قورقدقلرندن قنادلریله چیرپینه‌رق باغیرمغه باشلادیلر . او قدر گورولتی ایتدیلر که چفتلکده طویمدق کیمسه قالمادی .

خرسزلر بو حالدن شاشیره‌رق برشی آلمادقلری حالده قاچدیلر .

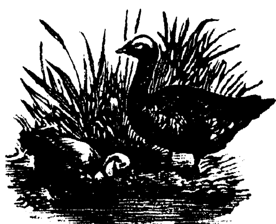
ایرتسی گون چوجغه : سن دییوردك که قازلر اوفاجق گورولتیدن طولایی باغیروب چاغیریورلر

يابو آقشام آنلر باغيرميه ايدى حالمز نه‌اوله‌جقدى؟ چوجق زياده‌سيله اوتاندى . بر دها بو حالده بولنميه‌جغنه و حيوانلره اذيّت ايتميه‌جگنه دائر توبه‌لر ايتدى .

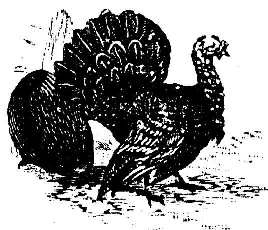
— علوم —

— كومس حيوانلرى —

يوز ياصدقلر گزك نه‌دن ياپيلديغنى سزه سويليه‌يم.

شكل ٤٢ — طاووق

شكل ٤٣ — هندى

وظيفه — ٣٧

حيوانلره زحمت ، اذيت ايتمك يارامازلق دگلميدر ؟ بزه فائده‌لرى طوقنان گومس حيوانلرينه‌ده اذيت ايتمك يارامازلق دگلميدر ؟ قپونك سوركيلرينى كيم روولار ؟

بو نلر، قازلرك، اوردكلرك تويندن ياپيلور. قازك ايری تويلری قلم ديه‌ده قوللانيلور. قازك اوردگك اتی ينير.
يومورطه‌لری ينير. باقك كومس حيوانلرينك نه‌قدر فائده‌سی وار. كومس حيوانلری آره‌سنده طاووق، هندی‌ده واردر. آنلرك‌ده اتی ينير.

— كوپك —

كوپك هر حيواندن زياده‌افنديسنی سور. اولنجه‌يه قدر مدافعه‌ده بولنور.

شكل ٤٤ — كوپك

چوبان كوپگی. سوری‌يی بكلر. بو كوپكلر جسارتليدر. قورد سوری‌يه هجوم ايدرسه آنكله پنچه‌لشير.

وظيفه — ٣٨

يوز ياصدقلری نه‌دن ياپيلور؟ قازك، ايری تويلری نه‌ايچون قوللانيلور؟ كومس‌ده دها نه‌درلو حيوانلر واردر؟ هندی نه‌يه يارار؟

شكل ٥: — كوپك يوزييور

كوپكلر يوزر . كوپكلرك انواعى چوقدر . تازى صامسون . چوبان كوپكى، فينودوق بو نلر مشهوردر .

— اخلاق —

— بر چوجغك دعاسى —

بر جمعه گونى اوگله اذانى اوقونيوردى. عادل نامنده گنج برچوجق گوزل گوزل گينمش

شكل ٤٧ — كوپك

وظيفه — ٣٩

افنديسنى الك زياده سون حيوان هانگى حيواندر ؟ كوپك صادقدر ديه نيچون سويلنيور ؟ زيرا افنديسنى سور . هر يرده آرقه‌سندن گيدر . افنديسنى سنه‌لرجه گورمسه‌ده طانير . چوبان كوپكى نه‌يه يارار ؟ سورينك اطرافنده نصل بولنور ؟ كوپكلرك انواعى وارميدر ؟

اولدیغی حالده جامعه گیتدی . جمعه نمازینی قیلدی. نمازدن صوکره دعا ایدیلیرکن یانی باشنده اختیار برآدمك ده دعا ایتدیگنی گوردی .

بو آدم صاری بکزلی مشقتدن یورولمش اولدیغی یوزندن بللی ایدی. دعا ایدرکن الی آیاغی تیتره یوردی. عادل اختیارك بوحالنی گوردی. مرحمت ایتدی. بوآدم فقیر ایدی . اوگون پدرندن آلمش اولدیغی گونده‌لکنی یواشجه‌جق جیبندن چیقاردی . دعا بیتر بیتمز او زواللی آدمك النه صیقیشدیردی.

اختیار عادله تشکر ایدرك پاره‌یی آلدی . لکن بونی کیمسه گورمدی .

عادل وظیفه‌سنی اجرا ایتدیکندن طولایی ممنون ایدی. یورکنده بیوك برمسرت حس ایدییوردی. اوراده جناب حقه سفیللر ایچون دعا ایتدی. بوندن بویله فقرایه یاردم ایده‌جگنی وعد ایلدی .

— علوم —

مسجد . جامع .

مسجد ، جامعلرك کوچکنه دینیر . جامع بیوك شهرلرده بولنور. جامعلر اکثریا پك گوزل صورتده یاپلمشدر . استانبولده سلیمانیه جامعی ، آیاصوفیه جامعی ، یکی جامع ، سلطان احمد جامعی ، سلطان محمد جامعی ، مشهوردر .

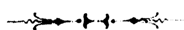
آیاصوفیه جامعی ، عثمانلیلرك استانبولی آلدقلری وقت کلیسادن جامع ایدلمشدر .

سلیمانیه جامعی ، صنعتلی یاپلمشدر. سلطان احمد جامعنك آلتی وسلیمانیه نك درت مناره سی واردر.

وظیفه — ٤٠

اذان اوقونورکن ایشتدیکزمی ؟ اذان نصل اوقونور ؟ نره ده اوقونور ؟ مناره لر نه دن یاپلمشدر ؟ جمعه نمازی نصل قیلنور ؟ فقرایه نصل یاردم ایتملی ؟ فقیرلره یاردیم ایتمك ایمیدر؟

جامعلر عبادت محلیدر. اورالرده نماز قیلنیر، جناب حقه دعا ایدیلیر. اوراده ایی قلبلی اولانلرك دعالری قبول اولنور. اویله ایسه بزده ایی قلبلی اولمغه چالیشه‌لم.

اللهك بیوکلکی

— دکز — فورطنه —

روزکار اولدیمی. دکز طالغه‌لانیر. روزکار زیاده اولورسه طالغه بیور. کوك کورله‌سی کبی کورولتیلر ایشیدیلیر.

وظیفه — ٤١

مسجد نه‌در؟ — جامعلر نره‌لرده بولنور؟ استانبولده‌کی مشهور جامعلری صایك؟ آیاصوفیه نصل جامعدر؟ سلیمانیه نصل جامعدر؟ سلطان احمدك قاچ منارهسی واردر؟ مناره نصل شیدر؟ جامعك ایچنده نه‌لر واردر؟ امام نره‌ده نمازه قیلدیرر؟ نره‌ده خطبه اوقور؟ جامعلرده نه یاپیلور؟ بش وقت نماز هانکیلریدر؟

دکز کنارنده بولنان برمکتبك شاکردانی دکزك کورولتیسنی ، فورطنه نك شماته سنی ایشیدیرلر ، درسخانه نك پنجره لرندن دکزك کوکلی طالغه لرینی کنارده کی قیالره شدتله چارپدیغنی کوررلردی .

شکل ٤٧ — دکز

چوجقلر بو حالدن قورقدیلر .

او وقت مکتبك خواجه سی ، اوته طرفده دوشونجه یه طالمش اولان ذکی برچوجغه: — نوری! دکزه باقوبده نه دوشونیورسك؟ دیه صوردی .

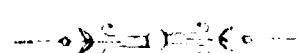
چوجق برمدّت دها دوشوندکدن صوکره .

— اللهی دوشیونیورم ، دیدی .

نوری بوسوزی سویلدیکی وقت ، چوجقلرك هپسی ده دیکلیوردی .

بونك اوزرینه جمله‌سی :

حقیقت جناب حق نه قدر بیوك ! یاراتدیغی شو دڭزك دهشتی بزی بوراده ایکن قورقوتیور . یا بز نه‌قدر کوچکز. بز اوقدر کوچکزکه بر طالغه بزی اویونجاق گبی پارچه پارچه ایدر ، دیدیلر .

— علوم —

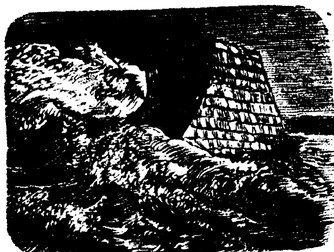
بورا ، واپور .

بورا چیقدیغی قیرده‌کی آغاجلری کوکندن چیقارر

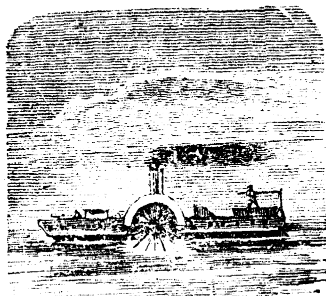
وظیفه — ٤٢

طالغه نه‌در ؟ طالغه روزکار چارپمسیله صویك قباران قسمیدر . برکاسه ایچنده بولنان صویك اوزرینی اوفله‌سه‌کز آنك اوزری چیزیك چیزیك اولور . ایشته سزه کوچك بر طالغه . — دڭز درینمیدر ؟ دڭزك بعض محللری پك دریندر بو صویك آلتنده درلو درلو حیوانلر ، نباتلر واردر . انسان دڭزده فورطنه کورنجه اللهك بیوکلکنی نه‌دن آکلایور ؟

اولرك طاملرینی قوپارر. کره میدلرینی دوشورر. دکز

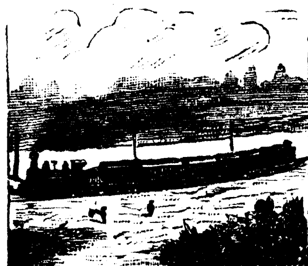
شکل ٤٨ — بورا

شکل ٤٩ — واپور

اوزرنده پك زیاده شدّت کوسترر. فورطنه یی یاپان بورادر. طاغلر قدر طالغه‌لر یاپار.

یلکنلی کمیلرك دیرکلرینی، یلکنلرینی قیرار دوشورر. فقط انسانلر بشقه درلو کمیلر ایجاد ایتمشلردر. بو کمیلر دکزده یورومك ایچون دیرك ویلکنه محتاج دکلدر. همده فورطنه یه زیاده سیله طیانور.

شکل ٥٠ — شمندوفر

بونلرك اسمی واپوردر. یعنی بوغو ایله یورین کمیلردر شمندوفرلرده بوغو ایله یورر.

— اخلاق — ثروت ملل —
— گوملکك تاریخی —

باقڭ بزم ایچون نه‌قدر کیشی چالیشیور! چوجقلر خبرکز اولمدیغی حالده سزڭ ایچون نیجه آدملر چالیشمشلر وحالا چالیشمقده‌درلر .

وظیفه — ٤٣

بورا ، قیرلرده نه درلو ضررلر یاپار ؟ — شهرلرده نه‌درلو ضررلر ایدر ؟ — دکزده‌کی شدتی نصلدر ؟ فورطنه نه‌در؟ — فورطنه زیاده اولورسه طالغه‌لر نه یاپار ؟ — رسمه باقڭ . دیواره اوران طالغه‌لرڭ قیردقلرینی گورییورمیسکز ؟ — دکز کنارنده یاپیلان بویله دیوارلره ریختیم دینیر . — فورطنه زماننده یلکنلی کمیلرڭ دیرکاری ، یلکنلری نه اولور ؟ یلکنسز گیدن وفورطنه‌یه زیاده طایانان کمیلرڭ اسمی نه‌در ؟ واپور گوردیکزمی ؟ — شکله باقڭ . ایچندن دومان چیقان بوری نه‌در ؟ واپورڭ بیوك چرخنه باقڭ . دکرمن چرخی گبی دکلمی ؟ بوغو بو چرخی دوندریر . چرخده دونه دونه واپوری یوریتور . واپورڭ اسمی چرخڭ اوزرنده یازیلیدر . اوقومق بیلیرسه‌کز او اسمی اوقویه‌بیلیرسکز .

زیرا هر کس بر برینه یاردیم ایدر . بر برینه خدمت گورر . بو انسانیت اقتضاسندندر .

سزه بونی آکلاته‌جق بر حکایه سویلیه‌یم‌می؟

ایشته اوزریگزه گیدیگز گوملگك تاریخنی دیگلیگز . سزك گوملگگز پاموقدن یاپیلور .

پاموق ویرن او گوزل آغاج بزم مملکتمزدن آطنه‌ده وسائر صیجاق مملکتلرده بولنور . آطنه‌ده بولنان آدملرده عثمانلیدر .

دیگر آدملرده اوراده چیقان پاموغی گمیلره یوکلتورلر دها بشقه‌لری ده عربه‌لره . شمندوفرلره قویارلر .

بو پاموق فابریقه‌یه گلیر . اوراده ایشجیلر آنی ایپلك یاپارلر . سزیاشده چوجقلر دائما قوپان ایپلکاری ماکنه‌لره ایلیشدیررلر . بعده بو ایپلکلردن بز یاپارلر ترزی بو بزی مقاصیله کسر ، ایگنه سیله دیکر . سزه

بر گوملك یاپار. دها صوکره والده کز جیبنه اون بش غروش قویار. او اون بش غروشی بر گون چالیشه‌رق پدرکز قزانیر. ایشته بو اون بش غروشله دکزلردن قره‌لردن گلن کوچك بر گوملك آلیر.

باقك کوچك برگوملکی آلمق ایچون نه قدر زحمت، نه‌قدر اذیّت چکیلیور. آرتق اوزریکزه گیدیککز اوربایی سزه گیدرمك ایچون نه قدر آدملك چالیشدیغنی دوشونك! اویله ایسه اورباکزی تمیز طوتك زیرا آنلر قیمتلیدر. سزك ایچون چالیشان دیگر آدملری‌ده سوك. سزده بیودیککز وقت آنلردن گوردیککز ایلکی. خدمتی آنلره ایتمکه چالیشك. سزده دیگر آدملر یعنی قرداشلرکز ایچون چالیشه‌جقسکز.

وظیفه — ٤٤

اقرباکزدن ماعدا سزك ایچون چالیشمش وحالا چالیشان

— علوم —

— پاموق آغاجی —

پاموق آغاجینڭ چیچگی باغچه‌لرمزده بولنان لیلاق

شکل ٥٢ — پاموق دستگاهی

شکل ٥١ — پاموق

چیچکلرینه بڭزر. تخملری اینجه بر توی ایچنده‌در. تام

آدملر وارمیدر ؟ هرکس بر برینه خدمت گورمگه بورجلیمیدر؟ شمسیه‌گز نه‌دن یاپلمشدر ؟ — پاموق آغاجی نره‌لرده بولنور ؟ هانگی آدملر پاموق طوپلارلر ؟ شکله باقڭ شمندوفر پاموغی نره‌لره گتوریور ؟ فابریقه‌لر نره‌سیدر ؟ اوراده پاموقلر نه اولور ؟ نصل بز یاپیلور ؟ آنی مقراضیله کسن ودیکن کیمدر؟ اوربالریگزی نه ایچون تمیز طوتملیسگز ؟ انسانلری سومگه نه‌دن مجبورسگز ؟ آنلر سزه خدمت گوریورمی ؟ سزده آنلره خدمت گورمگی آرزو ایدیورمیسگز ؟ انسانلره زنگینلگڭ، چالیشمه‌نڭ یولنی گوسترن علمه نه‌دینیر ؟ علم ثروت دینیر . سز ایلروده بو علمی اوگره‌نه‌جکسگز .

كماله ایردكلرنده بوتخملر قوش‌باشی قارگبی آچیلور. انسانلر آنی طوپلر : ایشته بزجینك . بز یاپدیغی پاموق بودر .

كوچك بر چوبانك سرگذشتی

طاغ — قاریيغينی

وقتيله ممش نامنده برچوبان وار ایدی، سوریلرینی طاغلرده اوتلاتیوردی ، بوطاغلرك گوكلره چیقان تپه‌لرنده اریمز بوزلر ، قارلر بولنور .

بر گون ممش دره‌نك الك صیق الك طار بر یرنده بولنیوردی .

شكل ٥٢ - قار ییغينی

وظیفه — ٤٥

پاموق آغاجلرینك چیچگی هانگی چیچگه بگزر ؟ تخملری نه ایله اورتولیدر ؟ پاموق نه‌در ؟ بز فابریقه‌سی گور دیگزمی ؟ كتابده‌كی رسمه باقك . او شكل سزه پاموق ایپلكلری واسطه‌سیله بز یاپیلان بر دستگاه گوسترر ؟ بوصنعته بزجیلك دینیر .

اینکاری. قویونلری ده تازه چیقمش اوتلری ییوردی. سوریسنی غایت دقتله محافظه ایدردی، زیرا باباسنك زنگینلکی بونلردن عبارت ایدی.

یاننده دائما سودیکی. اوقشادیغی گوزل کوچك برقوزی بولنوردی. زیرا حیوانلری پك سور، آنلره اذیت ایتمزدی. دیرکن بردن بره بیوك برگورولتی ایشیدلدی. گوك گورلیور صانیلیردی. بوگورولتی طاغك تپه‌سندن یووارلانان. اوکنه گلن بیوك بر قار ییغینی ایدی. سوری. قورقه‌رق قاچدی. ممش ده قوشمغه باشلادی هیچ شاشیرمیوردی. لکن کوچك قوزی دها قوشه‌مدیغندن آنی ده قوجاغنه آلدی. فقط قار ییغینی، او قدر شدتلی دوشیوردیکه ممش قورتیله‌مدی. قارلرك آلتنده قالدی.

قارلرك آلتنــده قالان ممش. کوچك قوزی‌یی گوکسندن صیقه‌رق ایصیدییوردی.

ييغيلان . قارلر اوزرنده طام گبى اولدى . بركت ويرسون هوا آله‌رق دليكلر آچلمش ايدى . ممش اوراده بر خيلى زمان قالدى . اللهدن استمداد ايديوردى .

فقط بوقار ييغينى ايچنده طوران چوجغك يرينى نصل بولمالى باباسى پك چوق آرادى . فقط نافله . او آرالق برقيون گوردى . اوده ياوروسنى آرايور. قارلرى قوقليوردى . قويون برده طوردى ، آجى آجى مله‌مگه باشلادى . ممشك باباسى قويونك باغر-مسندن اميدلندى شورايى قازه‌يم ديه النده‌كى كورك ايله قارلرى آتمغه . همده ممش : ممش ديه باغيرمغه باشلادى . والحاصل قويونك مله‌مسنه بر مله‌مه جواب ويردى . بابانك صداسنه‌ده بر چوجق سسى مقابله‌ايتدى . آره‌سى چوق گچمه‌دى . بابا . گوزى ياش ايچنده اولديغى حالده اوغلنى قوجاقلادى ، ايكيسى ده

آللهه تشکر ایتـدیلر . انسانڭ تهلکه‌لی زماننده بیله جناب حقدن امیدینی کسمه‌ملیدر .

وظیفه — ٤٦

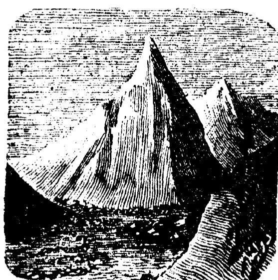
چوبان نه‌در بیلیرمیسکز ؟ طاغ نه‌در ؟ دره نه‌در؟ قویونڭ یاوروسـنه نه دینیر ؟ قوزی گوردیگزمی ؟ قار ییغینی نه‌در ؟ انسان قار آلتنده قالیرسه طوڭارمی ؟ خیر . زیرا قار صغوغه قارشی بر دیوار گبی خـدمت ایدر . شماله یقین مملکتـلرده دیوارلری ، کلبـه‌لری قاردن یاپارلر . قار آلتنده قالنجه اڭ بیوك تهلکه صغوق دگلدر . نه‌در بیلیرمیسکز ؟ بوغلمق . قار آلتنده قالان آدمڭ نفس آلمسیچون هوانڭ یوقارودن کلسی لازمدر . اویله ایسـه چوبان وقوزی نصل نفس آلیرلردی ؟ قوقلامق نه‌در ؟ تهلکه‌لی زمانده مأیوس اولمق ایجاب ایدرمی ؟ خیر . انسان دائما عقلنی باشنه طوپلاملی . اوتهلکه‌دن قورتولمق ایچون لازم کلن ایی تدبیرلر قورمغه چالیشملی .

— علوم —

— طاغ ، بوزلقلر —

سیللر — نهر

طاغلر . بیوك ، یوكسك طوپراق وقیا ییغینیدر. بونلرك تپه‌سی بعضاً بلوطلره قاریشیر. طاغلرده بوزلر

شكل ٥٤ — سیللر

طوپلانیر . بونلره بوزلق دینیر اوبوزلر اریینجه آشاغیلره سیللر اینر. قیرلری. اووه‌لری صولار. ایكی اوچ سیل بر محله گلیرسه آنلرك صولری برلشیر. بیور. ایشته نهرلر، ایرماقلر، چایلر بونلردن اولور . آنلرده ، دكزلره، گوللره آقار .

شكل ٥٥ — نهرلر

وظیفه — ٤٧

طاغ نه‌در ؟ — بر طاغك الڭ یوکسك یرینه نه دینیر ؟ تپه دینیر — طاغلرڭ اوزرنده نه‌لر واردر بیلیرمیسڭز ؟ بوزلق نه‌یه دینیر بیلیرمیسڭز ؟ خیر . اوبله ایسه آڭلاته‌یم . بوزلقلر ، بر طاقم قار ، بوز ییغینلریدرکه بعضاً پك چوق یر قاپلار . قیشین طوکمش گول ویا صو بریکنتیسی گوردیڭزمی؟ ایشته طاغلرده بولنان بوزلقلر . طوکمش گول ویا دڭزلره بڭزر . یوکسك طاغلرڭ تپه‌لری نه ایچون اریمز قارلرله قاپلیدر ؟ زیرا اورالرده قارلر کاملاً اریمز . برده یوکسك طاغلرڭ تپه‌لرنده یاز قیش قار بولنور . طاغدن نه اینر ؟ سیللر . شکله باقڭ . بو سیللرك نصل اولدیغنی آڭلایورسڭز دگلمی ؟ آنلر اکثریا بوزلقلرك اورته‌سنده حاصل اولور . بونلر اریمش قار وبوزلردر . قارلر متصل اریر . سیللرده آقار سیل نه‌در غایت چابوق آقان صودر . طاغدن اینن صو پك خیزلی آقار . عجبا نیچون ؟ زیرا بایر آشاغی آقار . ایرماقلر نه‌دن حاصل اولور ؟ نهرلردن حاصل اولور ؟ نهرلر نره‌یه آقار ؟ . . . دڭزه . نهرك دڭزله برلشدیگی محله نه دینیر بیلیرمیسڭز ؟ منصب دینیر . نهرك طاغدن چیقدیغی محله نه دینیر ؟ منبع دینیر . بر نهرك صاغ ویا صول کناری نصل آڭلاشیلور ؟ برقایق ویا گمی ایله گیدیلیرکن نهرك آقدیغی طرفه طوغری گیدیلورسه صاغه گلن ، صاغ کناری ، صوله گلن صول کناریدر .

— اخلاق —

طوغریلق

یورکلری تمیز، دوداقلرندن دائما طوغری سوز چیقان آدملر نه قدر سویلیر. آنلره نه قدر خرمت ایدیلیر؟

ایکی چوجق اویون اوینارلرکن ماصه‌نك اوزرنده بولنان ساعتی دویردیلر. قباحتلرینی گورر گورمز ایکیسیده شاشیردی. آغلیه‌جق کبی بربرلرینك صورتنه باقدیلر.

چوجقلرك الڭ کوچکی بردن بره دیدیکه: — بزی کیمسه کورمدی. بزه صورارلرسه انکار ایدرز. بز دویرمدك دیرز. آزارده ایشیتمیز.

بیوگی بونك اوزرینه:

— خیر یالان سویلمگدن ایسه آزار ایشیتمك ایيدر دیدی. کوچك چوجق ایسه:

— نه ایچون ؟ دیدی .

بیوك جواب ویره‌رك :

— چونکه یالان فنا شیدر. یالانجیلر هرکسك امنیتنی غائب ایدرلر . گل قرداشم : قباحتمزی آنامزه سویلیه‌یم . دیدی .

ایکی قرداش والده‌لرینه گیدوب خطالرینی سویلدیلر. آنلر آزارایشیده‌جکلرینی اومویورلردی. لکن طوغریلقلری والده‌لرینه طوقوندی آنلری عفو ایتدی .

آنلرده سوینه سوینه اوینامغه گیتدیلر . آنلر طوغری سویلدکلرینه اوقدر ممنون اولدیلرکه بربرلرینی قوجاقلادیلر ، بوندن بویله طوغری سویلیه‌جکلرینی بربرلرینه وعد ایتدیلر .

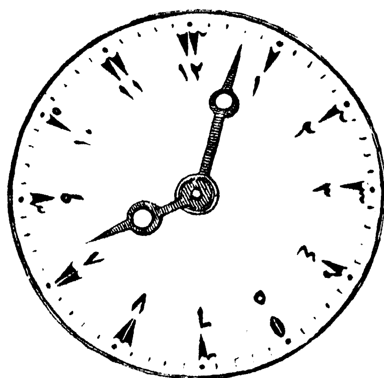
وظیفه — ٤٨

یالان فنا ، اوتانیله‌جق برایشمیدر ؟ نیچین نه ایچون ؟

— علوم —

— عادی ساعت - چالار ساعت —

کتابده‌کی ساعتك مینه‌سی اوزرنده بولنان ساعت

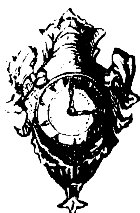
شکل ٥٦ — عادی ساعت

اشارتلرینی اوقومغه چالیشه‌لم بوندن صوکره عادی ساعتلرك او- زرنده‌کی ساعتلری‌ده اوقورز. اولا کوچك ایگنه‌نك اشارت

زیرا یالان سویلینلر جسارتلری اولمدیغنی کوسترر . آنلر یالان سویلرلر . زیرا یاپدقلری بدلالقلری سویلمکه جسارت ایده - مزلر . قورقارلر . آزار ایشیتمیه‌لم دیه چکینورلر . جسارتی اولمیانلره نه دینیر ؟ آنلره قورقاق آلچاق دینیر ، اویله ایسه یالان سویلمیك . زیرا یالانجیلق الچاقلقدر . — طوغریلق نه‌در ؟ یالانك ضدیدر . طوغری چوجق دیمك صبرلی ناموسلی چوجق دیمك‌در . سزه صبرلی ، ناموسلی دینیرسه سوینیرمیسکز ؟ بوشرفه نائل اولمق ایچون اصلا یالان سویلمیك .

ايتديكى كناره باقك زيرا بو كوچك ايكنه بزه ساعتلرى كوسترر. كوچك ايكنه سكز اشارتى اوزرنده . ديمك كه ساعت سكز .

بعده ساعتدن زياده نه‌قدر دقيقه وار ديه بيوك ايكنه‌يه باقك. دقيقه‌لر ساعتك اطرافنده نقطه‌لرله اشارت ايدلمشدر .

شكل ٥٧
چالار ساعت

دقيقه اون ايكى رقمنك صاغندن اعتباراً صاييلير .

سز صايك . بر . ايكى . اوچ ديمك كه اوچ دقيقه زياده بو حالده ساعت سكزه اوله‌لى اوچ دقيقه اولمش. دها ايديسى سكزى اوچ كچيور.

ساعتك بزه كوستر ديكى ساعتلرى بوش يره كچيرميه‌لم . آنلر قيمتليدر .

هر ساعتى . عاقلانه بر ايش ايله كچن كون نه‌قدر ايى كوندر !

بتون عمرینی ایی گون ایله گچیرن آدم نه قدر اییی، نه قدر عقللی آدمدر .

وظیفه — ٤٩

مینه نه‌در ؟ اوزرینه ساعت اشارتلری یاپلمش یووارلاق لوحه‌در. گوندوز قاچ ساعتدر ؟ گیجه قاچ ساعتدر ؟ مینه‌نك اوزرنده قاچ ساعت یازیلیدر؟ ساعتلری گوسترن ایکنه هانکیسیدر؟ اسمنه نه‌دینیر ؟ عقرب دینیر . مینه‌نك اوزرنده حیزلی می یورور؟ مینه‌یی نه قدر زمانده برکره طولاشه بیلیر ؟ بیوك ایکنه نه گوسترر ؟ اسمی نه در ؟ یلقوان . برساعت قاچ دقیقه‌در؟ یارم ساعت قاچ دقیقه‌در ؟ چاریك ساعت نه دیمکدر ؟ بیوك ایکنه مینه‌یی نه قدر زمانده برکره طولاشه بیلیر . مینه‌نك ساعت رقملری آره‌سنده‌کی چیزگیلر نه ایچوندر ؟ مینه‌نك ساعت رقملری آره‌سنده‌کی چیزگیلر نه‌ایچوندر؟ مینه‌نك اوزرنده نه‌قدر چیزگی وار ؟ برساعتده نه قدر دقیقه وارسه اوقدر چیزگی وارمیدر ؟ دقیقه نره‌دن ونه‌طرفدن صاییلیر ؟ بیوك ایکنه اون ایکی رقمی اوزرنده ویا آلتی و یاخود طقوز رقمی اوزرنده اولورسه نه دیمکدر؟شمدی ساعتلری دقیقه‌لری اوقویه بیلیر میسکز؟

— علوم —

— قویون — یوك —

قویون و ماریالرك آرقه‌لرنده قیل یرینه یوك واردر هرسنه بویوکلر قیرپیلور. قیرپمغه مخصوص مقاصلر واردر.

شکل ٥٨ — قویون

بو یوکلری صوکره بوکرلر. یوك ایپلکلرله اعلا اوربالر یاپیلور: اوربالرك و پانطولونلرك چوقه‌لری یوك قماشدن یاپیلیر.

شکل ٥٩ — قماش دستکاهی

بوندن ماعدا آنقره شهرنده اعلا کچیلر واردر. آنلرك تویلرینه تفتیك دینیر. تفتیکدن ایپك کبی قماشلر یاپیلور.

— علوم —

—آی - سیاره‌لر — ییلدزلر — قویروقلی ییلدزلر —

گیجه‌لری باشمزك اوزرنده پارل پارل پارلایان ییلدزلر حدسز حسابسزدر.

بزه الڭ یقین اولان ییلدز آی‌در.

آی كرهٔ ارضك اطرافنده دونر. آی‌ده بزم ارضمز گبی بر دنیادر.

وظیفه — ٥٠

یوڭ نه‌در؟ قویونلری قیرپاركن گوردیگزمی؟ شكله باقڭ دیز اوستی گلمش اولان آدم اوراده نه‌یاپیور؟ یوك ییقاندقدن صوڭرهٔ نه‌یاپیلور؟ آنی بوكرلرمی؟ بونی بوكمك ایچون قوللانیلان آلته نه‌دینیر؟ ایك، اوركه‌دینیر. یوڭی ماكنه‌لرله‌ده اكیررلر. ماكنه‌نڭ بر ساعتده بوكدیگی یوڭی بر عمله بر سنه‌ده یاپه‌ماز. یوڭ اگیرلدكدن صكره نه یاپیلور؟ قویونڭ یوڭی نه‌رنكده‌در؟ آنلره ماوی، قرمزی، صاری‌یشیل رنك نصل ویریلیر؟ آنلری بویارلر. شلته‌لرمز نه‌دن یاپیلور؟ بوكولمامش یوكلردن یاپیلور. تفتیك نره‌ده چیقار؟ هانكی حیوان تفتیك ویرر؟

اوزرنده يوكسك طاغلر واردر . لكن كندى كنديـنه ضيـالى دگلدر . بز گيجه‌لرى آنى پارلاق گوريپورز اووقت گونش آكا ضياويرر اگر گونش بر طرفنى ضيالاندرمزسه بز اوراسنى گوره‌ميز . اگر هيچ بر طرفنى ضيالاندرمزسه بز آنى هيچ گوره‌ميز ، ايشته يكى آى بودر .

آيدن دها اوزاقده اوله‌رق گوكده پك چوق گوكبلر واردر. بعضلرى ارضه بڭزر برطاقمى آيه. آنلره گونش ضيا ويرر. آنلرده بزم دنيامز كبى گونشك اطرافنده دونر . بونلره { سياره } دينير ، ديگرلرى گونشه بڭزر. آنلرده كندى كنديلرينه پارلاقدر . بونلره‌ده { ثابته } دينير .

بزه قيملدامز گبى گورينن بوكوكبلرك جمله‌سى بربرينك اطرافنده دونر . بونلرك جمله‌سى منتظماً دونر ايشته اللهك بربيوكلگى دها !

وظیفه — ٥١

آی کیمك اطرافنده دونر ؟ — آیك اوزرنده گولگه گبی گورینن شیلر نه‌در؟ طاغلردر. آنلر بزه گولگه گبی گورینورلر. آی بزه نه‌دن پارلاق گورینیور؟ بدر نه‌در ؟ آیك اون بشنجی گونیدر . هلال گبی گوروندیکی زمانه نه دینیر ؟ تربیع اوّل دینیر . اون بشنجی گوندن صوکره ینه بویله گورینرسه آکا نه دینیر ؟ تربیع ثانی دینیر . آیك بویله گورینشلرینه نه دینیر؟ صفحات دینیر . گونشك ضیاسیله پارلاق گورینن ییلدیزلره نه‌دینیر ؟ کندی کندیلرینه پارلاق گورینن ییلدیزلره نه دینیر ؟ کتابلرده‌کی شکله باقك اورته‌ده‌کی گونشدر . اطرافنده‌کیلر سیاره‌لردر . آنلرك آره‌سنده کرهٔ ارضده واردر . آنی گورییورمیسکز ؟ ییلدزلر بزه گوروندکاری گبی حرکت سزمی گورینورلر ؟ خیر آنلر بربرینك اطرافنده دونر . آی کرهٔ ارض اطرافنده دونر . ارضده آی ایله برابر گونش اطرافنده دونر. گونشده کندی اطرافنده وبزم بیلمدیگمز برقاچ ییلدزك اطرافنده دونر .

— صوك —

«قره‌بت» مطبعه و کتبخانه‌سنده طبعی ختام بولان کتابلر

مکاتب ابتدائیه و رشدیه قسمی

پاره	غروش	
۲۰	۲	تدریسات فنیه (رسملی) ۱ نجی قسم
۲۰	۲	مختصر عثمانلی تاریخی
۲۰	۲	قرائت کتابی رسملی ۱ نجی سنه
۲۰	۲	قرائت کتابی » ۲ نجی سنه
۲۰	۲	قرائت برنجی رشاد بك
۲۰	۲	مختصر عثمانلی صرفی (یکی ترتیبده)
۲۰	۲	لاریوو الموری غرامری پره‌پاراتوار
	۳	» » » پره‌میر آنه
۲۰	۱	مفید قواعد فارسی
	۱۲	نظری و عملی ملخص هندسه (شکللی)
	۲	قرائت فنیه رسملی ۱ نجیسی هیئت
	۱	قرائت فنیه » ۲ نجیسی نباتات
	۲	قرائت فنیه » ۳ نجیسی حیوانات
	۱	قرائت فنیه » ٤ نجیسی حکمت
	۱	قرائت فنیه » ۵ نجیسی ماکنه وکیمیا
	۵	او فیزی »
	۷	یکی جغرافیا
۱۰	۲	علاوه‌لی مخزن قواعد
۲۰		عوامل (یکی ترتیب)
۲۰		رسالهٔ اربعه (یکی ترتیب)
	۵	منطق
۲۰	۲	حساب کتابی برنجی سنه
۲۰	۲	حساب کتابی ایکنجی سنه
	۱۰	یکی مجموعهٔ مکالمه
۱۰		رساله املا
	۵	فیزلره قرائت کتابی (رسملی)
	٦	اصول دفتری

پاره	غروش	
	۵	کوچك جغرافیا (رسملی)
۲۰	۱	الفابه ترزیان
۲۰	۱	فرانسزجه الفابه رشدی بکك
	۷	لکتور (فرانسزجه قرائت کتابی)
	۳	اژیه‌ن (رسملی)
	۵	اصول تدریس
	۵	تسهیل لسان برنجی قسم
	٤	» » ایکنجی قسم
	٤	تسهیل لسان اوچنجی قسم
	۵	مختصر اسلام تاریخی
	۱	کوچك عثمانلی صرفی (یکی ترتیب)
	۲	قواعد عثمانیه (ترتیب جدید)
۲۰	۲	مجموعهٔ افعال غیر قیاسیه
	٤	نمونهٔ قواعد
	٤	عملی هندسه ورسم خطی (شکللی)
۲۰	۳	دروس شق (رسملی)
۲		مختصر عثمانلی نحوی
	۲	مختصر حفظ الصحه
	۱	کوچك عثمانلی تاریخی
۳۰		زبدهٔ تاریخ عثمانی
۲۰	۲	مختصر جغرافیا
	۱	چوجقلره یادکار
۲۰		حساب ذهنی
	۵	تربیهٔ اطفال
۳۰		مختصر عثمانلی جغرافیاسی
	۱	اسماء ترکیه (یکی ترتیب)
	۳	کوچك حفظ الصحه
	۳	چوجقلر ایچون کوچك کیمیا
۲۰	۲	فارسی لسانی
۲۰		الفبای عثمانی
	٤	دیکیش وال ایشلری (رسملی)

فیئاتی ۱۰۰ پاره‌در